

પુસ્તક ૪

જીવનમાં મૌનનો ચમત્કાર

: સહાયક અને પ્રકાશક :

શાહ કાન્તિલાલ ડાહ્યાભાઈ દસાડિયા

[વહવાણવાળા

અભિનન્દન એન્ડ કંપની; ઉસ્માનપુરા,
જૈન દેરાસર સામે, અમદાવાદ-૧૩.

: લેખક-પરિચય :

પૂ. સિદ્ધાન્ત મહોદિ રવ. આચાર્યદેવેશ
શ્રીમદ્ વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજન
પટ્ટાભંકાર પૂ. વ્યાખ્યાન વાચસ્પતિ આચાર્યદે
શ્રીમદ્ વિજયરામચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજન
પટ્ટપ્રભાકર પૂ. પ્રખર વ્યાખ્યાતા આચાર્યદે
શ્રીમદ્ વિજયમુક્તિચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહ
રાજના વિનેય મુનીશ્રી પ્રભાકરવિજયજી મ

વીર સંવત્ ૨૫૦૧; વિક્રમ સંવત્ ૨૦૩૧.
ઈસ્વીસન્ ૧૯૭૫; પ્રેમ સંવત્ ૭.
પ્રથમ સંસ્કરણ : નકલ ૧૦૦૦

: મુદ્રક :

શ્રી મુદ્રણાલય,
૪૫, દોકારી પાર્ક,
ખાનપુર,
અમદાવાદ-૧

વર્ધમાન તપની ૬૦ રૂ ૨ ઉપરની આજીના

આરોષક્રીડાને સાદર સમર્થયણ

મૂલ્ય

ચથાશકથ
મૌનવ્રતનું
આરાધન.

જીવનમાં મૌનનો ચમત્કાર

મૌનનું મનન

‘મૌન સર્વાર્થ સાધનમ્’ આ સનાતન સૂત્રમાં ખુબ સમજવા જેવું અને સાધવા જેવું રહેલું છે. તીર્થંકર દેવની વાણી જે અસર કરે છે, જે જીવો ને અને જીવનને ચમત્કાર સર્જે છે, જે આત્મામાં મોહના ક્યુઝ ઉડાડી અને વેરાગ્યનો ફોર્સ પાડે છે. જે ચેતનામાં ચૈતન્યતાની સૂઝ પાડે છે, અરે અનંત ઉપકારી, તારક તીર્થંકર બ્રહ્મવંતો દીક્ષા લઈ કેવળ જ્ઞાન પ્રાપ્ત કર્યું તેનું મુખ્ય કારણ મૌનનું સેવન છે.

મૌનનું સેવન કરવું એ ઘણું જ કઠિન છે. મૌન રહેવાનું એ કોઈને ફરજિયાત કહેવામાં આવે તો તેને સખા કરી હોય તેમ લાગે છે. મૌન રહેવું એ જોટલું કઠીન છે. તેટલું જ તેનું મૂલ્ય અધિક રહેલ છે. દા. ત. કૂતરો ઘણું જ ભસે છે, અને ગાંડો માનુસ ઘણું જ જોલ જોલ કરે છે. તેની કોઈ કિંમત નથી. કારણ કે આપણે વ્યવહારમાં જોઈશું તો પણ છત વસ્તુનું મૂલ્ય અલ્પ હોય છે, અને અછત વસ્તુ ઉપર લોકોની અનિમેષ દ્રષ્ટિ હોય છે. મહાન સંતપુરુષો મૌન રહે છે. કામ વિના ભાગ્યે જ જોલે છે. તેને કારણે જ તેમનું મૂલ્ય સંસારની કોઈ પણ

આણીનો પ્રવહ સતત ન વહેવા દેતા તેને બંધ કરી તેો વિચારનો મણિ સતત અને સ્વેચ્છા બને છે.

આણીમાં કાપાનો જે વહેવાર અને ઉપલ પામત થાય છે, તે મનમાં થતો નથી. તેથી પણ મૌનમાં વચન વધારે રહે છે. વધુ ઝાલનાર માનવીનું આનુભવ પણ જોવું થાય છે, અને સારીકિં સમ પણ પડે છે. જાને કાપે જ દારું જોઈએવાના રસીને દોષ્ટર ઝાલવાની મનાઈ કરે છે. મલક પ્રમદું, પનંવાળી રસીને જરૂરી કાપો થાય છે. દોષ્ટર દારું જોઈએવાનાને કાપવા પી અને ઝાલવાની મનાઈ કરે છે. કાલુ કે તેનાથી સમ રત્નાં દારુંને નુકસાન થાય છે. તે રીતે ન જિદ્દા, અસાજ રાગના કે છાલીકાસ અસાજ કાઢવા કાપાના વેપારની પ્રતિ પાવે થતા મુશ્કેલી નુકસાન પડેલો છે. તેને કાપે કરી નિદ્રા તે તેા આણીનો વેપાર ન થતાં તેનામાં જરૂરી તાજગી આવે છે.

“ ન જિદ્દામાં નવચુક ” જે કહેવત મુજબ માનવી રેં સામાને પ્રિય થાયે તેનું કુચિત્તર અને ઉપયોગી યોગ્યું. પરં તેનું જરૂરી ન વેલ્યું કે જે પાળી ન જાણા. જેથી સાચીવાળાંમાં અનિવાર્ય ઉપવન થાય. આજ માલ આપના કહેવાના નેતાઓ પુંટણી સમયે વ્હોર સભામાં સ્વેચ્છા જાણ્યુ આપે છે. તેકેને આજીવા મોટા મોટા વચનો આપે છે. જોણી પ્રત્ત જોણવાઈને તેમને વિજયની પરમાળા પદેશવે છે. અને જાણિ મુખદ સ્વખતની શદ મુજે છે. પરતુ આ નેતાઓના આપેતા વચનો વચન જ રહે છે. તેનો અમલ તેઓ કરી શકતા નથી. પછી પ્રત્ત આવા

તે ગાંડો બને છે, પ્રત્યક્ષ રીતે ગાંડો માણસ ખૂબ જોલ જોલ કરે છે, આને કારણે જ મૌનનું મહત્ત્વ અધિક ગણાય છે.

જિનેશ્વર દેવના વચનનો સાર મૌન છે. તેથી જિનેશ્વર દેવના શાસનને ' મૌનિન્દ્ર શાસન ' કહેવાય છે. સાધુ મહાત્માઓ વ્યાખ્યાન વાણી કરે છે, તે પણ જિન વચન અનુસારને; અને જિનેશ્વર દેવો મૌન પાળી સર્વજ્ઞ થયા છે, તેથી મૌન દ્વારા ઘડાયેલા વચન વધારે અમર કરે છે.

મૌન પાળે તે મુનિ અને સાધુના આધારે શાસન એટલે શાસનનો સાર મૌન છે.

શાસ્ત્રનું મૌન દ્વારા અધ્યાપન થઈ શકે છે.

(૧) મુખાવાદ (૨) અભ્યાષાન (આઠ દેવી) (૩) કલહ (૪) પૈશુન્ય (ચાડી) (૫) પર પરિવાદ (નિંદા) અને (૬) માયા - મુખાવાદ. આ છ પાપોના ભૂગર્ભમાં વાણી મુખ્ય હોય છે. એમાં કપાય, ક્રોધ, માન, માયા, લોભ આદિ કારણ હોય છે. તેથી કપાયના પરિહાર માટે મૌન શ્રેષ્ઠ ઉપાય છે.

ક્રોધી માણસ ગમે તેટલો ક્રોધ કરે પણ તમે મૌન રહો તો તેનો કપાય શાન્ત થયા વગર રહેતો નથી. તેથી સ્વપર કપાય નિવારણ માટે મૌન જ સર્વ શ્રેષ્ઠ ઉપાય છે.

સૂર્ય કોઈ દિવસ જોલતો નથી, કે મેં આધારાનું ન વાર ક્યું. કાદવ દૂર કર્યો, કમળને ખિલવ્યા. લોકોને

નવું ચૈતન્ય આપ્યું. કેઈ દિવસ એ જોલતો નથી. તેથી સૂર્યનું સન્માન સૌ કેઈ કરે છે. જુવોને સૂર્ય ગયા પછી જૈનોને રાતના ખાવાની મનાઈ છે.

વ્યવહારમાં કહેવત છે. “ગાજ્યા મેઘ વરસે નહી;” અંધુરો ઘડો ભર્યો હોય તો અવાજ આવે છલોછલ ભર્યો હોય તો નહી. સાટે સંપૂર્ણ થવા માટે મૌન જ સાધન છે.

ગાંભીર્ય આદિ શુભોત્તુ સેવન મૌનથી થાય છે. માનસિક દોષોની આલોચના ઓછી છે. અને વાચીક દોષોની આલોચના ઘણી આવે છે. તે બતાવે છે કે શુદ્ધિ માટે મૌન ઉપાય છે. મૌન એ સ્વર્ગનું અમૃત છે. સુરતરુ વેલડી છે. અદ્ભુત રસાયણ છે. કલ્પવૃક્ષ અને ત્રિતામણી છે. માટે જીવનમાં મૌન ધર્મને ધારણ કરો.

આલોચના લખીને લે તો ઓછો લાભ થાય છે શુદ્ધિપૂર્વક વચનથી લે તો વધુ શુદ્ધિ થાય છે. તે પણ અપેક્ષા વચનનું મૂલ્ય વધારે બતાવે છે.

હુલ્લટ કે તોફાનમાં શુંડાને પકડ્યા પછી રિમાન્ડ ઉપર લેવામાં આવે છે. રીમાન્ડમાં લઈને તેને ખૂબ મારવામાં આવે છે, અને અધમૂં ફીંકે જોતાવે છે. તે દ્વારા શુંડા અને તોફાન એટલે વચનની કિંમત ખૂબ છે. મૌન સહેજે પળાય છે.

ન્યાયાલયમાં વડીલ પણ વચનની ચપલતાથી શુને-
 ખારને કર મુક્ત કરી શકે છે. ન્યાયાધીશ પણ વચન દ્વારા
 શુનેગારનો શુનો નક્કી કરી શકે છે. એથી નક્કી થાય છે
 કે વચન ખૂબ કિંમતી વસ્તુ છે. વેપારી સુંદર વાણી દ્વારા
 પૈસા વધુ કમાઈ શકે છે. કિંમતી વસ્તુ જ્યાં ત્યાં ઉઘાડી
 મૂકીએ તો તેના ઉપર ઘાડ પડે છે કિંમતી વસ્તુને આચ-
 વીને જતનપૂર્વક રાખવી જોઈએ. કવિએ પણ કહ્યું છે કે-

“વચન રત્ન ગુણ કોટડી

રૂપ કીધે તાલ

ગદાગ હોય તો જોડીએ

વાણી વચન રસાલ.”

આ રીતે વચનની કિંમત સમજ્યા પછી મૌનને સેવો.

મા જોડતી નથી, મેં છોકરાના આટલાં ઝાડા વાર્યા;
 પેશાબ દૂર કર્યો, આટલી વાર નવરાવ્યો. માંદગીમાં ઘણી
 સારવાર કરી, ખવરાવ્યું, પીવરાવ્યું તેથી મા વ્યવહારમાં
 સર્વ શ્રેષ્ઠ પાત્ર ગણાય છે. શક્તિનું પાત્ર મા છે. માતાનું
 વચન સંસારી વ્યવહારમાં અલંબનીય ગણાય છે. તેમાં
 કારણ મૌન છે.

મૌનવ્રતમાં મૌન (શુન) લાભો ઘણાં છે. વ્યવહારમાં
 કહેવાય છે કે નહીં ? “ગાળ્યા મેઠ વર્ષે નહીં” તેમ
 અહુ જોલકણો માણસ કાર્ય કરી શકતો નથી.

નવું ચૈતન્ય આપ્યું. કોઈ દિવસ એ જોલતો નથી. તેથી સૂર્યનું સન્માન સૌ કોઈ કરે છે. જુવોને સૂર્ય ગયા પછી કૈનોને રાતના ખાવાની મનાઈ છે.

વ્યવહારમાં કહેવત છે. “ગાજ્યા મેઘ વરસે નહી;” અધુરો ઘડો ભર્યો હોય તો અવાજ આવે છલોછલ ભર્યો હોય તો નહી. માટે સંપૂર્ણ થવા માટે મૌન જ સાધન છે.

ગાંભીર્ય આદિ ગુણોનું સેવન મૌનથી થાય છે માનસિક દોષોની આલોચના ચોછી છે. અને વાચીક દોષોની આલોચના મનથી આવે છે. તે બતાવે છે કે શુદ્ધિ માટે મૌન ઉપાય છે. મૌન એ સર્ગનું અમૃત છે. સુરતરૂ વેલડી છે. અદ્ભુત રસાયણ છે. કલ્પવૃક્ષ અને ત્રિતામણી છે. માટે જીવનમાં મૌન ધર્મને ધારણ કરો.

આલોચના લાગીને હો તો ઝોછો લાભ થાય છે શુદ્ધિપૂર્વક વચનથી હો તો વધુ શુદ્ધિ થાય છે. તે પણ અપેક્ષા વચનનું મૃદ્ય વધારે બતાવે છે.

હૃદય કે તોફાનમાં ગુંડાને પકડ્યા પછી રિમાન્ડ હાઉસ લેવા મા. આવે છે ત્રીમાન્ડમાં વર્જન તેને જુમ મારવામાં આવે છે, અને અમમૃતો કરીને સાચું વચન બોલોને છે તે કલ્પ ગુંડા અને તોફાની વચન પકડાય છે. એટલે વચનની વિગત જુમ છે વચનની વિગત સમજાવ્યા પછી મૌન કરેલું વચન છે.

ન્યાયાલયમાં વકીલ પણ વચનની ચપલતાથી શુને-
 જારને કર મુક્ત કરી શકે છે. ન્યાયાધીશ પણ વચન દ્વારા
 શુનેજારનો શુનો નક્કી કરી શકે છે. એથી નક્કી થાય છે
 કે વચન ખૂબ કિંમતી વસ્તુ છે. વેપારી સુંદર વાણી દ્વારા
 પૈસા વધુ કમાઈ શકે છે. કિંમતી વસ્તુ જ્યાં ત્યાં ઉઘાડી
 મૂકીએ તો તેના ઉપર ઘાડ પડે છે કિંમતી વસ્તુને સાચ-
 વીને જતનપૂર્વક રાખવી જોઈએ. કવિએ પણ કહ્યું છે કે-

“વચન રતન મુખ ઠોટડી

ઢૂપ કીધે તાલ

ગરાગ હોય તો જોલીએ

વાણી વચન રસાલ.”

આ રીતે વચનની કિંમત સમજ્યા પછી મૌનને સેવો.

મા જોડતી નથી, મેં છોકરાના આટલાં બાટા વાચ્યાં;
 પેશાબ દૂર કર્યો, આટલી વાર નવરાબ્યો. માંદગીમાં બ્રહ્મ
 સારવાર કરી, ખવરાબ્યું, પીવરાબ્યું તેથી મા વ્યવહારમાં
 સર્વ શ્રેષ્ઠ પાત્ર ગણાય છે. ભક્તિનું પાત્ર મા છે. માનનું
 વચન સંસારી વ્યવહારમાં અલંબનીય ગણાય છે. તેમાં
 કારણ મૌન છે.

મૌનવ્રતમાં મૌન (શુભ) લાભો શું છે. વ્યવહારમાં
 કહેવાય છે કે નહીં ? “ગાળ્યા મેં મૌન રહ્યું” તે
 બહુ જોલકણો માણસ કાર્ય કરી શકે છે.

100

100

100

મૌનવ્રત પાળવાનો સાચો ઉપાય જૂળજી કાર્યશીલ બની
જવું જોઈએ, જેમ શુભ કાર્ય વધારે તેમ દાર્ઢમ જોલવાનો
જોઈએ મજે, પરિણામે કાર્ય પણ ઘણું જ થાય.

વધારે કાર્ય કરનારને પ્રલ્લયર્થ અનાયાસે આડ પળાઈ
જાય છે. તેથી આધ્યાત્મિક શક્તિનો સંગ્રહ થાય છે.

મૌન જોટલે શાંતતા સહનશીલતા અને સમાધિમાં
ફળદ્રી મારવી.

મૌન જોટલે તાનજેન ગર્વયાના સુસ્વાદુ સંગીતને બુલાવી
દે તેવા સ્વાધ્યાયના ખડખડાટ મોલની મોજ.

ચોતાના શુણ્ણુ મૌન ફેળવો અને બીજાના દોષોનું
મૌન ફેળવો.

હલ ઉપર બધો આધાર છે. હલ દારા ખચાય છે અને
જોલાય છે. હલ કાણુમાં તો મૌન પણ કાણુમાં સમજે.

માનવ હવનમાં મજેલી ઉમદામાં ઉમદી શક્તિ લાપા છે.
લાપા જ્ઞાન-વિજ્ઞાનની છાયા આપે છે. ત્યારે મૌન તો જ્ઞાન
વિજ્ઞાન આપે છે.

કેવળજ્ઞાનીઓ પણ મોક્ષ માર્ગ લાપા દારા જતાવે છે.
જોટલે કહો લાપા માનવ હવનની એક અપૂર્વ સિદ્ધિ છે,
મોપાન છે, સર્વાલાર્ઢ છે. ભઈલા, તેને જમે ત્યાં ન ફેકાય તે
માટે મૌન સક્રિય પ્રયોગ છે.

પશુની લાપા માનવને મલતી નથી, પશુની લાપા માનવ
શીખી શકશે. પરંતુ પશુને માનવીની લાપા જોલતા નહીં.
આવડે તેથી પશુ ચોતાની વસ્તુ જરાખર સમજવી શકતા નથી.
કારણ, ગયા લવમાં ચોગ્ય મૌન ન પાળ્યું માટે પશુ બન્યો છે.

મૌનત્રત પાળવાનો સાચો ઉપાય જૂઠજૂઠ કાર્યશીલ બની જવું જોઈએ, જેમ શુભ કાર્ય વધારે તેમ દાઈમિ બોલવાનો ઓછો મળે, પરિણામે કાર્ય પણ ઘણું જ થાય.

વધારે કાર્ય કરનારને બ્રહ્મચર્ય અનાયાસે સાડ પળાઈ જાય છે. તેથી આધ્યાત્મિક શક્તિનો સંચય થાય છે.

મૌન એટલે શાંતતા સહનશીલતા અને સમાધિમાં ડૂબકી મારવી.

મૌન એટલે તાનસેન ગવંયાના સુસ્વાદુ સંગીતને ભુલાવી દે તેવા સ્વાધ્યાયના ખડખડાટ મોજની મોજ.

પોતાના શુભોત્તુ મૌન ફેળવે અને બીજાના દોષોત્તુ મૌન ફેળવે.

હલ ઉપર બધો આધાર છે. હલ દ્વારા ખતાય છે અને બોલાય છે. હલ કાબુમાં તો મૌન પણ કાબુમાં સમજે.

માનવ હવનમાં મળેલી ઉમદામાં ઉમદી શક્તિ લાપા છે. લાપા જ્ઞાન-વિજ્ઞાનની છાયા આપે છે. ત્યારે મૌન તો જ્ઞાન વિજ્ઞાન આપે છે.

કેવળજ્ઞાનીઓ પણ મોક્ષ માર્ગ લાપા દ્વારા બતાવે છે, એટલે કહો લાપા માનવ હવનની એક અપૂર્વ સિદ્ધિ છે, સોપાન છે, સર્ચલાઈટ છે. બઈલા, તેને ગમે ત્યાં ન ફેંકાય તે માટે મૌન સક્રિય પ્રયોગ છે.

પશુની લાપા માનવને મલતી નથી, પશુની લાપા માનવ શીખી શકશે. પરંતુ પશુને માનવીની લાપા બોલતા નહીં આવડે તેથી પશુ પોતાની વસ્તુ બરાબર સમજતી શક્તિ નથી. કારણ, ગયા લવમાં યોગ્ય મૌન ન પાળ્યું માટે પશુ બન્યો છે.

1. The first part of the document is a list of names and titles, including "The Hon. Mr. Justice" and "The Hon. Mr. Justice".

[illegible]

20. 1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009. 2010. 2011. 2012. 2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019. 2020. 2021. 2022. 2023. 2024. 2025. 2026. 2027. 2028. 2029. 2030. 2031. 2032. 2033. 2034. 2035. 2036. 2037. 2038. 2039. 2040. 2041. 2042. 2043. 2044. 2045. 2046. 2047. 2048. 2049. 2050. 2051. 2052. 2053. 2054. 2055. 2056. 2057. 2058. 2059. 2060. 2061. 2062. 2063. 2064. 2065. 2066. 2067. 2068. 2069. 2070. 2071. 2072. 2073. 2074. 2075. 2076. 2077. 2078. 2079. 2080. 2081. 2082. 2083. 2084. 2085. 2086. 2087. 2088. 2089. 2090. 2091. 2092. 2093. 2094. 2095. 2096. 2097. 2098. 2099. 2100. 2101. 2102. 2103. 2104. 2105. 2106. 2107. 2108. 2109. 2110. 2111. 2112. 2113. 2114. 2115. 2116. 2117. 2118. 2119. 2120. 2121. 2122. 2123. 2124. 2125. 2126. 2127. 2128. 2129. 2130. 2131. 2132. 2133. 2134. 2135. 2136. 2137. 2138. 2139. 2140. 2141. 2142. 2143. 2144. 2145. 2146. 2147. 2148. 2149. 2150. 2151. 2152. 2153. 2154. 2155. 2156. 2157. 2158. 2159. 2160. 2161. 2162. 2163. 2164. 2165. 2166. 2167. 2168. 2169. 2170. 2171. 2172. 2173. 2174. 2175. 2176. 2177. 2178. 2179. 2180. 2181. 2182. 2183. 2184. 2185. 2186. 2187. 2188. 2189. 2190. 2191. 2192. 2193. 2194. 2195. 2196. 2197. 2198. 2199. 2200. 2201. 2202. 2203. 2204. 2205. 2206. 2207. 2208. 2209. 2210. 2211. 2212. 2213. 2214. 2215. 2216. 2217. 2218. 2219. 2220. 2221. 2222. 2223. 2224. 2225. 2226. 2227. 2228. 2229. 2230. 2231. 2232. 2233. 2234. 2235. 2236. 2237. 2238. 2239. 2240. 2241. 2242. 2243. 2244. 2245. 2246. 2247. 2248. 2249. 2250. 2251. 2252. 2253. 2254. 2255. 2256. 2257. 2258. 2259. 2260. 2261. 2262. 2263. 2264. 2265. 2266. 2267. 2268. 2269. 2270. 2271. 2272. 2273. 2274. 2275. 2276. 2277. 2278. 2279. 2280. 2281. 2282. 2283. 2284. 2285. 2286. 2287. 2288. 2289. 2290. 2291. 2292. 2293. 2294. 2295. 2296. 2297. 2298. 2299. 2300. 2301. 2302. 2303. 2304. 2305. 2306. 2307. 2308. 2309. 2310. 2311. 2312. 2313. 2314. 2315. 2316. 2317. 2318. 2319. 2320. 2321. 2322. 2323. 2324. 2325. 2326. 2327. 2328. 2329. 2330. 2331. 2332. 2333. 2334. 2335. 2336. 2337. 2338. 2339. 2340. 2341. 2342. 2343. 2344. 2345. 2346. 2347. 2348. 2349. 2350. 2351. 2352. 2353. 2354. 2355. 2356. 2357. 2358. 2359. 2360. 2361. 2362. 2363. 2364. 2365. 2366. 2367. 2368. 2369. 2370. 2371. 2372. 2373. 2374. 2375. 2376. 2377. 2378. 2379. 2380. 2381. 2382. 2383. 2384. 2385. 2386. 2387. 2388. 2389. 2390. 2391. 2392. 2393. 2394. 2395. 2396. 2397. 2398. 2399. 2400. 2401. 2402. 2403. 2404. 2405. 2406. 2407. 2408. 2409. 2410. 2411. 2412. 2413. 2414. 2415. 2416. 2417. 2418. 2419. 2420. 2421. 2422. 2423. 2424. 2425. 2426. 2427. 2428. 2429. 2430. 2431. 2432. 2433. 2434. 2435. 2436. 2437. 2438. 2439. 2440. 2441. 2442. 2443. 2444. 2445. 2446. 2447. 2448. 2449. 2450. 2451. 2452. 2453. 2454. 2455. 2456. 2457. 2458. 2459. 2460. 2461. 2462. 2463. 2464. 2465. 2466. 2467. 2468. 2469. 2470. 2471. 2472. 2473. 2474. 2475. 2476. 2477. 2478. 2479. 2480. 2481. 2482. 2483. 2484. 2485. 2486. 2487. 2488. 2489. 2490. 2491. 2492. 2493. 2494. 2495. 2496. 2497. 2498. 2499. 2500. 2501. 2502. 2503. 2504. 2505. 2506. 2507. 2508. 2509. 2510. 2511. 2512. 2513. 2514. 2515. 2516. 2517. 2518. 2519. 2520. 2521. 2522. 2523. 2524. 2525. 2526. 2527. 2528. 2529. 2530. 2531. 2532. 2533. 2534. 2535. 2536. 2537. 2538. 2539. 2540. 2541. 2542. 2543. 2544. 2545. 2546. 2547. 2548. 2549. 2550. 2551. 2552. 2553. 2554. 2555. 2556. 2557. 2558. 2559. 2560. 2561. 2562. 2563. 2564. 2565. 2566. 2567. 2568. 2569. 2570. 2571. 2572. 2573. 2574. 2575. 2576. 2577. 2578. 2579. 2580. 2581. 2582. 2583. 2584. 2585. 2586. 2587. 2588. 2589. 2590. 2591. 2592. 2593. 2594. 2595. 2596. 2597. 2598. 2599. 2600. 2601. 2602. 2603. 2604. 2605. 2606. 2607. 2608. 2609. 2610. 2611. 2612. 2613. 2614. 2615. 2616. 2617. 2618. 2619. 2620. 2621. 2622. 2623. 2624. 2625. 2626. 2627. 2628. 2629. 2630. 2631. 2632. 2633. 2634. 2635. 2636. 2637. 2638. 2639. 2640. 2641. 2642. 2643. 2644. 2645. 2646. 2647. 2648. 2649. 2650. 2651. 2652. 2653. 2654. 2655. 2656. 2657. 2658. 2659. 2660. 2661. 2662. 2663. 2664. 2665. 2666. 2667. 2668. 2669. 2670. 2671

$$d = \frac{1}{\sqrt{\pi}} \left(\frac{1}{\sqrt{2}} + \frac{1}{\sqrt{2}} \right) = \frac{1}{\sqrt{\pi}} \cdot \sqrt{2} = \frac{\sqrt{2}}{\sqrt{\pi}}$$

θ_1 $\alpha_1 \quad \alpha_2 \quad \alpha_3 \quad \alpha_4$ $\beta_1 \quad \beta_2$ $\gamma_1 \quad \gamma_2$

Figure 1. The effect of the concentration of the H_2O_2 solution on the amount of the released H_2O from the H_2O_2 -loaded hydrogel. The amount of the released H_2O was measured at 37 °C for 24 h. The concentration of the H_2O_2 solution was 0.1, 0.2, 0.3, 0.4, 0.5, 0.6, 0.7, 0.8, 0.9, and 1.0 M. The amount of the released H_2O was measured at 37 °C for 24 h. The concentration of the H_2O_2 solution was 0.1, 0.2, 0.3, 0.4, 0.5, 0.6, 0.7, 0.8, 0.9, and 1.0 M.

[illegible]
$$0 \leq x_1 \leq 1, \quad 0 \leq x_2 \leq 1, \quad 0 \leq x_3 \leq 1, \quad 0 \leq x_4 \leq 1, \quad 0 \leq x_5 \leq 1, \quad 0 \leq x_6 \leq 1, \quad 0 \leq x_7 \leq 1, \quad 0 \leq x_8 \leq 1$$
$$S = \left\{ \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & -1 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 0 \\ 0 & 0 & -1 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} -1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} -1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & -1 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} -1 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} -1 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 0 \\ 0 & 0 & -1 \end{pmatrix} \right\}.$$
[illegible]

2004 年 12 月 10 日 星期四

[illegible][illegible]

આણ શક્તિ ખૂબ ડિંગતી મનાય છે. માટે વૈજ્ઞાનિકો
આણશક્તિને ખૂબ કાળજી કરી સાચવે છે; તેમ બાપા પણ
ખૂબ ડિંગતી છે માટે સાચવીને રાખેા અને બાંહે.

કિંમતી માલ કોટડીમાં અને લોંચરામાં રખાય છે. તેમ જાપા રૂપી માલ, વાણી રૂપી પદાર્થ, મુખરૂપી કોટડીમાં, હાલ રૂપી લોંચરામાં, દાંતરૂપી પટારાનો અંદર કુદરતે મૂકેલ છે.

કોઈપણ વ્યવહારીક સંગીન અભ્યાસ કરવા માટે વિદ્યાર્થી

શીંષો એકાંતમાં મૌન પાળી વાચન મનન કરે છે અને તે પશુ રૂપી વસ્તુની શોધ માટે આગડાની ઝૂંપડી સાચવવા માટે ને ? શરીરનું નામ રોગાન કરવા માટે, કે સો વર્ષની નાનકડી છાંદગી શાંતિથી પસાર કરવા માટે આટલી જહેમત ઉઠાવે છે તો અરૂપી આત્માની શોધ માટે શાશ્વત આત્માની શાંતિ માટે અધ્યાગ પ્રયત્ન પૂર્વક મૌનની જરૂર છે તેમાં કોણ ના હકી શકે તેમ છે

બાનતે અલુપ્તશક્તિ જેવી ભૌતિક વસ્તુની સિદ્ધિ માટે 'ટેટ્યુ' મૌન જળવ્યું. વૈજ્ઞાનિકોએ કેટલી ગંભીરતા જાળવી, તો આત્માની અનંત જ્ઞાન દર્શનની સિદ્ધિ માટે તેટલી નહીં, પણ તેથી અધિક મૌનની જરૂર છે. તેથી વધુ ગંભીરતાની જરૂર છે

સારતે દશથી પંદર કીલો ટન શક્તિનો અલુપ્તશક્તિ કરવા માટે દૂર દૂર રાજસ્થાનમાં સો સો મીટર ઉંડે જવું પડ્યું. આત્માને લાખખો ટન નહીં કરોડો ટન નહીં પણ અનંત શાન્તિઓ કેળવવા માટે હૃદયના શુદ્ધ અને ઉંડા દ્વારમાં ધ્યાનના મનનના અલુપ્તશક્તિ કરવાના છે. તે માટે માનસિક જળવણી કેટલી જોઈએ, અને તેમાં સૌથી જરૂરીયાત મૌન ની પડે છે.

અલુપ્તશક્તિ દ્વારા નહેર કે જળાશય ખોદી શકાય છે. તેવી રીતે હુશ્મનના શરીર ને તોડી નાખવા વાપરી શકાય છે. મૌન દ્વારા ધ્યાન આત્મિક ચિંતનના અલુપ્તશક્તિથી હુશ્મન કર્મના મોહના કીલ્લો તોડી શકાય છે અને તપ ત્યાગ રૂપી નહેર કે જળાશય ખોદી શકાય છે.

મૌન પૂર્વક તપ તપીને ખપાવ્યા છે કેઈ ગમે તેમ
ખાલે સામે મૌન જ એજ મારો ધર્મ છે.

પોલીવોટર નામનું એક દ્રવ્ય વૈજ્ઞાનિકે ગોત્યું છે.
જે સમુદ્રમાં પડે તો વિશ્વના સમુદ્ર ખળભળી ઉઠે અને
વિશ્વને ડૂબાડી દે. તેમ કપાયરૂપી પોલીવોટરથી કર્મના સમુદ્રો
ખળભળી ઉઠે અને આત્માને સંસારમાં ડૂબાડી દે છે. તે સામે
તીર્થંકર ભગવંતે પોલીવોટરના દ્રવ્યને નાશ કરે તેવું મૌન
નામનું મહા પોલીવોટર ગોતી કાઢ્યું છે. ગમે તેવા કપાયંવાળા
કપાયી આત્મા સામે મૌન રૂપી-મહા પોલીવોટર મુકે તો કય
શાંત થએજ છૂટકે.

ચંદનને કાપનારી કરવત. છેદનારી છીણી અને બાળનાં
અગ્નિ ત્રણેને ચંદન સુગંધીત કરે છે. જડ એવું ચંદન દોષિત
સુગંધીત કરે છે તેવી રીતે મૌન એ ચંદન છે. કપાયરૂપ
ખળેલાને શિતળ કરે છે ગાળરૂપી કરવતથી કાપનારને શાંત
કરે છે. કટુતા વચન રૂપી છીણીથી છેદનારને મીઠાસ આપે છે.
કપાયની સામે કપાય કરવાથી વાણી રૂપી ધન ખતમ થઈ
જાય છે. દટાયેલું ધન હાથમાં રહે છે; પણ બળી ગયેલું ધન
હાથમાં રહેતું નથી. તે રીતે મૌનથી વાણી રૂપી ધન હાથમાં
રહે છે. રાખેલું ધન આપત્તિમાં કામ આવે છે. તેમાં મૌન એ
આપત્તિમાં રક્ષણ કરે છે.

મનોગુપ્તિ વચન ગુપ્તિ અને કાચ ગુપ્તિ એ ચારિત્રનો
ઉત્સર્ગ (રાજમાર્ગ) માર્ગ છે. ગુપ્તિ એટલે મૌન. ત્યારે
બાપા સમિતિ કારણ પ્રસંગે બાલકનું પડે તો પથ્થ, હિત્ત, મિત્ત,
તથ્ય બાલકનું તે અપવાદ માર્ગ છે. એટલે ચારિત્ર્ય ઉપનમાં.
મૌન એ અતિ આવશ્યક વસ્તુ તરીકે નક્કી થાય છે.

મૌન પાળવાથી અર્ધ નો નાશ થાય છે. મોટે ભાગે જોલવાનું અર્ધ બતાવવા માટે થાય છે. નમસ્કાર મદામત્રમાં નમો એ પત્ર અર્ધગારક છે અને તેનો ઉપો અધાર મૌન થાય છે.

અર્ધમનું ગારક નમો છે. નમસ્કાર મદામત્રનો મદિમા અર્ધિત્ય છે. તેના પદ્મપદમાં નિધાનો છે તેના અર્ધરે અર્ધરમાં અમૃતકૃષ્ણો ભરેલા છે. તેના કાનામાત્રની અંદર પણ શુદ્ધ રસથી ભરેલા છે.

અભ્યારના તો આપણને “ નમો ” પદનું મહત્ત્વ સમજવું છે નમો પદનો ઉપો અધાર મૌન થાય છે. મૌન કહો કે મૌન કહો એ પર્યાય - વાચી નામ છે. મૌન રહેવાથી રાગો મટે છે. હાર્ટના રોગમાં મૌન રહેવું પડે છે. મૌન રહેવાથી બકવાનો રોગ મટી જાય છે. લકવા કસ્તાંય એ બકવાનો રોગ ભયંકર છે. લકવા જેને થયો હોય તેને નુકસાન કરે છે. ત્યારે બકવા સ્વ અને પરને નુકસાન કરે છે. લકવા કે બકવા કહો એકજ છે. ગાંડો માણસ પણ બકવાદ કરે છે. ત્યાં બકવાદ થતો હોય ત્યાં સામેના માણસો કામ કરી શક્તા નથી વગર પ્રયોજને અંગ ચાતુ રહે તે લકવા કહેવાય છે. તેથી રીતે વગર પ્રયોજને જે જોલાય તે બકવા કહેવાય છે. પરિમિત જોલનારનું લોહ સાંભળે છે, લાંબા લાપણીથી શ્રેતા કંટાળી જાય છે. અને માણસોને નિંદ્રા આવે છે. એટલે માણસોની આંખ પણ ચાલતી બંધ થઈ જાય છે. નિંદ્રામાં માણસને સાંભળવાનો ઉપયોગ રહેતો નથી. ત્યાં કાન પણ બહાર થઈ જાય છે. લાંબા લાપણી ઉપયોગ બરાબર રહેતો નથી. અધુ સંભળાય ન સંભળાય. જેવું થાય છે. જેથી કાનનો રોગ પણ થોડીવાર માટે થઈ જાય છે. લાંબુ જોલનારનું ગળું ખેંચાય છે. તેથી તેનું ગળું પણ બગડે છે. આમ આંખ, કાન, ગળાના રોગો

મૌન પાળવાથી અહું નો નાશ થાય છે. મોટે ભાગે જોલવાનું અહું બતાવવા માટે થાય છે. નમસ્કાર મહામંત્રમાં નમો એ પશુ અહુંગારક છે અને તેનો ઉઘો અક્ષર મૌન થાય છે.

અહુમનું ગારક નમો છે. નમસ્કાર મહામંત્રનો મહિમા અચિંત્ય છે. તેના પદેપદમાં નિધાનો છે તેના અક્ષરે અક્ષરમાં અમૃતકુંભો ભરેલા છે. તેના કાનામાત્રની અંદર પણ ગુદ રહુસ્થો ભરેલા છે.

અત્યારના તો આપણને “ નમો ” પદનું મહત્ત્વ સમજવું છે નમો પદનો ઉઘો અક્ષર મૌન થાય છે. મૌન કહો કે મૌન કહો એ પર્યાય - વાચી નામ છે. મૌન રહેવાથી રોગો મટે છે. હાઈના રોગમાં મૌન રહેવું પડે છે. મૌન રહેવાથી બકવાનો રોગ મટી જાય છે. લકવા કરતાંય એ બકવાનો રોગ ભયંકર છે. લકવા જેને થયો હોય તેને નુકસાન કરે છે. ત્યારે બકવા સ્વ અને પરને નુકસાન કરે છે. લકવા કે બકવા કહો એકજ છે. ગાંડો માણસ પણ બકવાદ કરે છે. બ્યાં બકવાદ થતો હોય ત્યાં સામેના માણસો કામ કરી શકતા નથી વગર પ્રયોજને અંગ ચાકુ રહે તે લકવા કહેવાય છે. તેવી રીતે વગર પ્રયોજને જે જોલાય તે બકવા કહેવાય છે. પરિમિત જોલનારનું લોહ સાંભળે છે, લાંબા લાપણોથી શ્રોતા કંટાળી જાય છે. અને માણસોને નિંદ્રા આવે છે. એટલે માણસોની આંખ પણ ચાલતી બંધ થઈ જાય છે. નિંદ્રામાં માણસને સાંભળવાનો ઉપયોગ રહેતો નથી. ત્યાં કાન પણ બહુરા થઈ જાય છે. લાંબા લાપણથી ઉપયોગ બરાબર રહેતો નથી. અહુ સંભળાય ન સંભળાય. જેવું થાય છે. જેથી કાનનો રોગ પણ થોડીવાર માટે થઈ જાય છે. લાંબુ જોલનારનું ગળું ખેંચાય છે. તેથી તેનું ગળું પણ બગડે છે. આમ આંખ, કાન, ગળાના રોગો

મૌન ન પાળવાથી થાય છે. ત્યારે નમસ્કાર મહામંત્ર ગણતાં
 મૌન કુદરતી થાય છે. લાંબા ભાષણ કરવાવાળાને શ્રોતાઓ
 બંધ કરવાનું કહે છે. એટલે વક્તાનું અપમાન થાય છે અને
 અપમાનમાંથી ઝગડો થાય છે. ઝગડામાંથી સંસાર ઉભો થાય
 છે. ખોટી શક્તિ વેડફાય છે વધુ બોલવાથી શરીરની શક્તિ
 ઘવાય છે. તેમ ડોક્ટરે પણ કહે છે. આ બધી વસ્તુના રોગોનું
 પરિમાર્જન મૌન કરે છે. અને એ મૌન નમો પદનો ઉપો
 અક્ષર આપણને સૂચવે છે.

પંચપરમેશ્વર બનવાની ભૂમિકા માણસની જ્યારે થાય
 છે. અને પંચપરમેશ્વરમાં માણસ ત્યારે સમાર્પ શકે છે, કે
 વગર પ્રયોજને બોલવાનું બંધ કરે. જિનેશ્વર શાસનને મૌનીન્દ્ર
 શાસન એ માટે કહેવાય છે.

ગમે તેટલા બીજા ગુણોની સાધના હોય પરંતુ બકવા
 જેનો આદુ હોય તે પંચ પરમેશ્વરમાં સમાર્પ શકતો નથી. એ
 સમજાવવા માટે પણ પહેલું પદ નમો મુકયું છે, નમો જ મૌન
 સમજાવે છે. ખોવામાં અહમનું તોફાન હોય છે. ત્યારે હું કાંઈક
 જુનેમ થાય છે. તે બતાવવા માટે ખોવાની લાક્ષણિકતા છે. દર્શીયારી
 દેખાડવા માટે બકવા થાય છે. એટલે ખોવાની લાક્ષણિકતા
 અને લાક્ષણિકતા ત્યાગ અને ગુણનું અભિવાદન 'નમો' પદથી
 થાય છે.

આજે સકલની દોષમર્યાદા, મિત્રતાની દોષમર્યાદા,
 જ પદોની દોષમર્યાદા, પત્નિની દોષમર્યાદા થઈ છે. પણ
 મિત્રતાની દોષ મર્યાદાની આગળ આત્મામાં ખૂબ
 મર્યાદા પડે છે.

આજે દેશનેના મટેના મોટા મોટા ભાગનો, ઉદ્યોગને: ચાલ છે એ બધો દાર્ઢમ ભગાળીને મહુ કેઈ મીનપણે સક્રિય કામ કરવા મંડી પડે તો પણ આત્માની મેવા થઈ જાય. અટપટા પ્રશ્નો ઉઠેલાઈ જાય એમ છે. 'નમો' પદમાં આત્માને તરવાળી અનેક તરડીઓ બહેલી છે તે કમચ: આપણે ભેઈશું.

મનથી મુખદુઃખ થાય છે. એ મનને કાણુમાં રાખનાર જિનેશ્વરની વાળી છે. વાળી એ શબ્દ સ્વરૂપ છે. તે શબ્દની તાકાત મીનથી આવે છે. કેમ કે મીનમાં વિચારવાની તાકાત રહે છે. માટે નમો મો ઉમો અહાર મીનનું મદત્ત થયું છે. .... !

એકેન્દ્રિયાદિ ભવમાં 'હવે મીન પાણુ', પરંતુ તે મીન, મીનરૂપે ગણાય જ નહીં, કારણ કે જોડવાની શક્તિ ન હતી. હવે દત્તી નહીં, મૂંગા માણુઓ મીન પાળે પરંતુ મીન તપ કહેવાય નહીં, લડવાની શક્તિ હોય, છતાં સહન કરે; તે કામાડીલ કહેવાય. તેઓ લોકોને માર્ગદર્શન આપી શકે; તે જ દીવાદાંડી સ્વરૂપ બની શકે. તે જ પ્રમાણે જોડવાની શક્તિ - હોય અને મીન પાળે, તે ધણી વિજરાનું કારણ બની શકે છે.

દરેક પ્રકારના તપની અંદર જે મીન રહે એ તપ મદત્તનો છે. ન જોડે તો પણ તપ ગણાય છે. પરંતુ મીન પાળે તે વિશિષ્ટ તપ કહેવાય છે.

આને દેશમેથા મહેના મોટા મોટા બાપભૈયા, ઉદ્યાતનેઃ
યાય છે એ બધો સાર્થક ભવ્યાપીને મહુ દેહ મૌનપણે શ્રદ્ધિય
કામ દેશા મહી પડે તેા યજ્ઞ આત્માની મેથા થઈ જાય.
અટપટ પ્રાણો ઉઠેલાઈ જાય એમ છે 'નર્મો' પદમાં
આત્માને તરવાની અનેક તરફીઓ જાહેરી છે તે ક્રમશઃ
આપણે જોઈશું.

મનથી મુખદુઃખ યાય છે. એ મનને કામમાં રાખનાર
જિનેશ્વરની વાણી છે. વાણી એ શબ્દ સ્વરૂપ છે. તે શબ્દની
તાકાત મૌનથી આવે છે. કેમ કે મૌનમાં વિચારવાની તાકાત
રહે છે. માટે નર્મોનો ઉગ્રો અદાર મૌનનું મદત્ત
મહુ છે. .... !

એકેન્દ્રિયાદિ બધમાં છવે મૌન પાછું, પરંતુ તે
મૌન. મૌનરૂપે ગણાય જ નહીં, કારણ કે જોડવાની શક્તિ
ન હતી. છમ હતી નહીં. મૂંઝા માણસો મૌન પાળે પરંતુ
મૌન તપ કહેવાય નહીં, તરવાની શક્તિ દોાય, છતાં સદન
કરે, તે કામાટીલ કહેવાય. તેઓ લોકોને માર્ગદર્શન આપી
શકે; તે જ દીવાલંકી સ્વરૂપ બની શકે. તે જ પ્રમાણે
એલવાની શક્તિ - દોાય અને મૌન પાળે, તે ધણી નિર્જરાનું
કારણ બની શકે છે.

દરેક પ્રકારના તપની અંદર જે મૌન રહે એ
તપ મદત્તનો છે. ન જોડે તેા પણ તપ ગણાય
જે. પરંતુ મૌન પાળે તે વિગ્રિહ તપ કહેવાય છે.

મૌન ન પાળવાથી થાય છે. ત્યારે નમસ્કાર મહામંત્ર ગણતાં
 મૌન કુદરતી થાય છે. લાંબા લાપણુ કરવાવાળાને શ્રોતાઓ
 અંધ કરવાનું કહે છે. એટલે વક્તાનું અપમાન થાય છે અને
 અપમાનમાંથી અગડો થાય છે. અગડામાંથી સંસાર ઉભો થાય
 છે. જોટી શક્તિ વેડફાય છે વધુ જોલાવાથી શરીરની શક્તિ
 ઘટાય છે. તેમ ડોક્ટરો પાણુ કહે છે. આ બધી વસ્તુના રોગોનું
 પરિમાર્જન મૌન કરે છે. અને જો મૌન નમો પદનો ઉપો
 અદાર આપણને સૂચવે છે.

પંચપરમેશ્વર બનવાની ભૂમિકા માણસની જ્યારે થાય
 છે. અને પંચપરમેશ્વરમાં માણસ ત્યારે સમાઈ શકે છે, કે
 વગર પ્રયોજને બોલવાનું બંધ કરે. જિનેશ્વર શાસ્ત્રનને મૌનીન્દ્ર
 આપન એ માટે કહેવાય છે.

જોમે તેવ્યા બીજા ગ્રંથની સાધના હેાય પરંતુ અકલા
 રેન્યા વાનુ હેાય તે પંચ પરમેશ્વરનાં સમાઈ અકલો નથી. એ
 નન નવ્યા માં પાવ પદેકુ પદ નમો મકપું છે, નમો જ મૌન
 વન હોય છે. પાવામાં અરવનું પોકાન હાય છે. ત્યારે હું કાંઈક
 હું હવે હું પાવામાં માં પાવાની વક્તવિદાય છે. રસીયાની
 પાવામાં નાન અકલા પાવ છે. એવી પાવાની હું રસીયાની
 પાવામાં હું હવે અને વાનુ અનિવારન પાવામાં પદ્યો
 પાવામાં

જો હું મકલની કે મકલની, મિનની કે મકલની,
 મકલની મકલની, મકલની મકલની મકલની મકલની,
 મકલની મકલની મકલની મકલની મકલની મકલની,
 મકલની મકલની મકલની મકલની મકલની મકલની

આને દેશસેવા મ દેના મોટા મોટા બાપભો, ઉદ્ધાતનોઃ
ચાપ છે એ બધો રાષ્ટ્રમ બચાવીને સહુ કોઈ મીનપણે સક્રિય
કામ કરતા મંડી પડે તો ધણા આત્માની સેવા થઈ સ્વયં.
અટપટા પ્રશ્નો ઉકેલાઈ જાય એમ છે. 'નમો' પદમાં
આત્માને તરવાની અનેક તરફીઓ બહેલી છે તે કમચઃ
આપણે જોઈશું.

મનથી મુખદુઃખ યાપ છે. એ મનને કાણુમાં રાખનાર
જિનેશ્વરની વાણી છે. વાણી એ શબ્દ સ્વરૂપ છે. તે શબ્દની
તાકાત મૌનથી આવે છે. કેમ કે મૌનમાં વિચારવાની તાકાત
રહે છે. માટે નમોનો ઉચો અક્ષર મૌનનું મહત્તર
થઈ છે. .... !

એકેન્દ્રિયાદિ બધમાં છૂવે મૌન પાંચુ', પરંતુ તે
મૌન, મૌનરૂપે ગણાય જ નહીં, કારણ કે જોલવાની શક્તિ
ન હતી. છબ હતી નહીં. મૂંગા માણસો મૌન પાળે પરંતુ
મૌન તપ કહેવાય નહીં, જોલવાની શક્તિ હોય, છતાં સદન
કહે, તે કામચીત કહેવાય. તેઓ લોકોને માર્ગદર્શન આપી
શકે, તે જ હીવાદાંડી સ્વરૂપ બની શકે. તે જ પ્રમાણે
જોલવાની શક્તિ - હોય અને મૌન પાળે, તે ધણી નિર્જરાનું
કારણ બની શકે છે.

દરેક પ્રકારના તપની અંદર જે મૌન રહે એ
તપ મહત્તરનો છે. ન જોલે તો ધણુ તપ ગણાય
છે. પરંતુ મૌન પાળે તે વિચિત્ર તપ કહેવાય છે.

મૌન ન પાળવાથી થાય છે. ત્યારે નમસ્કાર મહામંત્ર ગણતાં
મૌન કુદરતી થાય છે. લાંબા લાપણ કરવાવાળાને શ્રોતાઓ
બંધ કરવાનું કહે છે. એટલે વક્તાનું અપમાન થાય છે અને
અપમાનમાંથી ઝગડો થાય છે. ઝગડામાંથી સંસાર ઉભો થાય
છે. ખોટી શક્તિ વેડકાય છે વધુ જોલવાથી શરીરની શક્તિ
ચવાય છે. તેમ ડોક્ટરો પણ કહે છે. આ બધી વસ્તુના રોગોનું
પરિમાર્જન મૌન કરે છે. અને એ મૌન નમો પદનો ઉપો
અક્ષર આપણને સૂચવે છે.

પંચપરમેશ્વર જનવાની ભૂમિકા માણસની જ્યારે થાય
છે. અને પંચપરમેશ્વરમાં માણસ ત્યારે સમાઈ શકે છે, કે
ચગર પ્રયોજને જોવવાનું બંધ કરે. જિનેશ્વર શાસનને મૌનીન્દ્ર
શાસન એ માટે કહેવાય છે.

ગમે તેટલા ળીજત ગુણોની સાધના હોય પરંતુ બકવા
જેના ગાળુ હોય તે પંચ પરમેશ્વરમાં સમાઈ શકતો નથી. એ
અમજતવા માટે પણ પાંદડું પદ નમો મકયું છે, નમો જ મૌન
અમજતવે છે. પાતામાં આક્રમનું તોડાન હોય છે. ત્યારે હું ક્રાંદિ
હું તેમ થાય છે. તે જતાવવા માટે પાતાની તકાઈ હોય છે. તરીયારી
દેખાડવા માટે બકવા થાય છે. એટલે પાતાની તરીયારી
અને તકાઈના ત્યાગ અને ગુણનું અભિવાદન 'નમો' પદથી
કાય છે.

આજે મકનની દોચમયાદા, મિલકનની દોચમયાદા,
અપકે ની દોચમયાદા, પન્નિની દોચમયાદા મર્ક છે. પણ
કે હવે ની દોચ મયાદાની આવજી આવમામાં ખુબ
જરૂરની વસ્તુ છે.

મન વચન કાયાના યોગોથી સંપૂર્ણ મૌન ચૌદમે ગુણ ઠાણે થાય છે; ત્યારે અવ્યવહાર રાશીમાંથી વ્યવહાર રાશીમાં એક જીવ આવે છે. । કેઈ દૃષ્ટાંત એવું નથી કે ચૌદમા ગુણ ઠાણા વિના અથવા તેા મન, વચન, કાયાનો નિરોધ વિના મોક્ષે ગયું હોય !

પાંચ અક્ષર મધ્યમપણે ઉચ્ચારણમાં જે ટાઈમ થાય, તેટલો કાળ ચૌદમા ગુણ ઠાણાનો અને તેટલો ટાઈમ યોગ દ્વારા મૌન, પરંતુ એ અલ્પકાળ દ્વારા જીવ શાશ્વતી કાયમી મુક્તિ પ્રાપ્ત કરે છે.

કાઉસગ્ગ એ પણ મન વચન કાયા દ્વારા મૌન મેળવવા માટેનો પ્રાયમિક તપ છે. તથા સહુથી મોટો તપ ગણાય છે. કારણ કે કાઉસગ્ગમાં કાયાને, વચનને અને મનને સ્થિર કરવાનું છે.

અપેક્ષાએ શાસ્ત્રમાં એમ પણ જણાવ્યું છે કે, અણસણ કરતાં ઉણોદરી વધે, તે કરતાં વૃત્તિસંક્ષેપ, તે કરતાં રસત્યાગ, તે કરતાં કાયાકલેશ, તે કરતાં સંલીનતા, તે પછી પ્રાયશ્ચિત, વિનય, વૈયાવરય, સજ્જાય, ધ્યાન, અને છેલ્લા કાઉસગ્ગનું મદત્વ ખૂબ આપ્યું છે. એક એક કરતાં એક એક તપનું ક્રમશઃ મદત્વ વધતું જાય છે. તેમાં એ ઉંડા ઉતરીએ તેા મૌન ગર્ભિત રહ્યો છે.

ધર્મકથા માટે જોતવું, એ મૌનનો પ્રકાર છે. કારણ કે મૌન બનવા અને જનાવવા માટે જ ધર્મકથા કહેવાય છે.

ખવહારમાં ડોક્ટર બચાવવા માટે કાપે, ઓપરેશન કરે, છતાં ડોક્ટર બચાવનાર તરીકે ગણાય છે, પણ મારનાર ગણાતો નથી.

પાણી સ્થિર હોય તો આપણે દર્શન કરી શકીએ છીએ, તેમ યોગ જેટલા વધુ સ્થિર થાય, તેટલું આત્મદર્શન વધુ સ્પષ્ટ થતું જાય છે,

કેરી બે રીતે પાકે. થડ ઉપર અને ઘાસમાં. તેમ મૌન બે રીતે થાય. સ્વાધ્યાય દ્વારા અથવા તો વિકથાના ત્યાગ દ્વારા. વિકથાનો ત્યાગ એ થડ ઉપર મૌન સિદ્ધ કરવા જેવું ગણાય. અને સ્વાધ્યાય એ ઘાસમાં પકવવા જેવું મૌન ગણાય.

ઔદ પૂર્વનો સાર જેમ નવકાર છે, તેમ તપશ્ચર્યાનો સાર મૌન છે. ઘી બધાથી ખવાય. પરંતુ રસાયણ જેને તેને ન પચે. રસાયણ પચાવવા માટે હોજરી સારી જોઈએ. તેવી રીતે મૌનને પચાવવા માટે નવકાર મહા-મંત્ર જરૂરી જોઈએ. નવકાર મહામંત્રનું પરિણામ મૌન છે. મૌન ત્યારે પ્રાપ્ત થાય. જ્યારે સમતા આવે. તો સમતાનો લાભ એજ સામાયિક છે. સામાયિકમાં મૌન છે.

સુન્નત શેઠ પૌષ્ઠ અને કાઉસગમાં હતાં, ચોરે ચોરી કરી, ઘન ઉપાડ્યું છતાં સુન્નત શેઠે મૌન ધર્યું. ચોર પકડાયા. સુન્નત શેઠને સમતા વસી ગઈ હતી. પરિણામે ચોરને ન છોડાવું ત્યાં સુધી આહારનો ત્યાગ કર્યો.

ધર્મ પામવાની ભૂમિકા મોન

ધર્મ પામ્યા પછી રાગ દુઃખ ઓછા ન થાય તો વિચારવું કે બાપનો દીકરો કહેવડાવવાથી સુખ મળતું નથી. પરંતુ અનુકૂળ દેશ જન્મવાનો દીકરો હોય તો પિતાને સુખ થય છે. ધનપતિનું નામ રાખવાથી ધનપતિ બની શકાતું નથી. ઠંડીની અંદર ધાબળા કબાટમાં પડી રહેવાથી ઠંડી ઉડતી નથી. પરંતુ ધાબળાનો શરીર ઉપર સ્પર્શ થતાં ઠંડી જાય છે. તે રીતે આત્માની અંદર ઉતરવાથી ધર્મ એ લાભ આપી શકે છે.

ધર્મ આત્મામાં મોનદ્વારા સારી રીતે ઉતરી શકે છે. કોઈની સાથે મતભેદ પડતાં આપણું દષ્ટિબિંદુ રજુ કરવા આપણે આકાશપાતાળ એક કરીએ છીએ. આપણી વાત બીજા ઉપર ઠોકી એસાડવા ઘણી ઘણી ઠેશીશ કરીએ છીએ. એના માટે અનેક દલીલો આપીએ છીએ. વાતો કરીએ છીએ. તર્કો લડાવીએ છીએ. એન દેન પ્રકારે સંસારમાં આ બધું ચાલ્યાં કરે છે. તેમાં ધ્યાનું પરિણામ ન આવવાથી દુઃખ થાય છે. સંસારનાં પ્રત્યેક પર્યાયો ઔદયિક ભાવવાળા છે, ક્ષણિક છે. આ વિચારથી મોન સારી રીતે કેળવી શકાય છે.

મને લાગે છે કે સામાની વાત આપણને સમજતી નથી તે માટે બે વસ્તુની આપણામાં ખામી છે. અદનશીલ-

ધર્મ પામવાની ભૂમિકા મૌન

ધર્મ પામવા પછી શબ્દ દ્વય જોડાઈ ન મળે તે વિચારતાં કે જાપનો લીધરો કહેવડાવવાથી સુખ મળતું નથી. પરંતુ અનુકૂળ દુરજ બાજવનારો લીધરો રોગ તો પિતાને સુખ થાય છે. મનપતિનું નામ રાખવાથી મનપતિ બની શકાતું નથી. ઠંડીની અંદર માળખા કચાટમાં પડી રહેવાથી ઠંડી ઉડતી નથી. પરંતુ માળખાનો શરીર ઉપર રૂપરૂં થતાં ઠંડી જાય છે. તે રીતે આત્માની અંદર ઉતરવાથી ધર્મ એ લાભ આપી શકે છે.

ધર્મ આત્મામાં મૌનદ્વારા સારી રીતે ઉતરી શકે છે. કોઈની સાથે મતભેદ પડતાં આપણું દષ્ટિબિંદુ રબ્બુ કરવા આપણે આકાશપાતાળ ચોક્ક કરીએ છીએ. આપણી વાત બીજા ઉપર ઠોકી એસાડવા ઘણી ઘણી ઠેરીશ કરીએ છીએ. એના માટે અનેક દલીલો આપીએ છીએ. વાતો કરીએ છીએ. તર્કો લડાવીએ છીએ. એન કેન પ્રકારેષુ સંસારમાં આ બધું ચાલ્યાં કરે છે. તેમાં ધાર્યું પરિણામ ન આવવાથી દુઃખ થાય છે. સંસારનાં પ્રત્યેક પર્યાયો ઔદયિક ભાવવાળા છે, ક્ષણિક છે. આ વિચારથી મૌન સારી રીતે કેળવી શકાય છે.

મને લાગે છે કે સામાની વાત આપણને સમજતી નથી. તે માટે જે વસ્તુની આપણામાં ખામી છે. સહનશીલ-

તાની અને સમજવાનો અભાવ. મૌનદ્વારા એ બે વસ્તુ આપણને સિદ્ધ થાય છે.

આપણે ઉંચા સાદે કે ઉંચા અભિમાને આપણી વાત બીજાને સમજાવી શકીએ. એ વાત માનતા હોય તો તેમાં આપણી ગંભીર ભૂલ છે. પણ સામા માણસને વિચારવાની તક મળે તે માટે તમે ગમ ખાવ તો તમારી સાચી વાત તરો આવ્યા વગર રહેશે નહીં.

બીજાને આપણે મદદ ન કરી શકીએ તેનો કોઈ વાંધો નથી પરંતુ બીજાને સમજવા તમે પ્રયત્ન કરો છો, તેને આહ્વા છે, તેઓની વાતમાં તમને રસ છે, આ બધું તમે સામાને ઠસાવવા મૌનપણે તેવું વર્તન કરો તો તમારા માટે સાનુકુળ વાતાવરણ સર્જાયા વગર નહીં રહે. સહાયક ભલે ન થવાય પરંતુ સહાનુભૂતિ આપવામાં કમીના ન રાખશો. આનાથી તેને લાગશે કે મને સમજનાર કોઈક છે. તેથી તેનામાં ધીરતા આવે છે. પ્રકુલ્લિતાં આવે છે. તેને પણ પોતાની ભૂલ શોધવાની તાજગી આવે છે. સહુ કોઈ ઉપર શુભેચ્છા રાખો, સહુનું હિત ચિંતવો. કમમાં કમ સર્વ જીવોના સુખ ને શાંતિમાં તમને આનંદ છે એવું જીવનમાં સુદ્રિત કરી નાખો.

કોઈપણ વાતમાં આપણે આપણા ઈષ્ટબિંદુથી કયાસ કાઢવા કરતાં આપણે આપણી કૂટપટ્ટીથી આપણું વ્યક્તિત્વ માપવા કરતાં બીજાના ઈષ્ટબિંદુથી તમે તમારું માપ કાઢતાં શીખો. જેમ જેમ આ રીતે વિચારવાની તક પ્રાપ્ત કરતાં

ધર્મ પામવાની ભૂમિકા મૌન

ધર્મ પામ્યા પછી રાગ દુઃખ ઝોયાશ ન થાય તો વિચારણું કે જાપનો ફીકરો. મહેવડાવવાથી સુખ મળતું નથી. પરંતુ અનુકૂળ ફરજ જાળવનારો ફીકરો હોય તો પિતાને સુખ થાય છે. મનપતિનું નામ રાખવાથી મનપતિ જની શકાતું નથી. ઠંડીની અંદર ધાબળા કચાટમાં પડી રહેવાથી ઠંડી ઉડતી નથી. પરંતુ ધાબળાનો શરીર ઉપર અપડાઈ થતાં ઠંડી જાય છે. તે રીતે આત્માની અંદર ઉતરવાથી ધર્મ એ લાભ આપી શકે છે.

ધર્મ આત્મામાં મૌનદ્વારા સારી રીતે ઉતરી શકે છે. કોઈની સાથે મતભેદ પડતાં આપણું દષ્ટિબિંદુ રજુ કરવા આપણે આકાશપાતાળ એક કરીએ છીએ. આપણી વાત ખીજ ઉપર ઠોકી એસાડવા ઘણી ઘણી ઠેશીશ કરીએ છીએ. એના માટે અનેક દલીલો આપીએ છીએ. વાતો કરીએ છીએ. તર્કો લડાવીએ છીએ. યેન કેન પ્રકારેણ સંસારમાં આ બધું ચાલ્યાં કરે છે. તેમાં ધાર્યું પરિણામ ન આવવાથી દુઃખ થાય છે. સંસારનાં પ્રત્યેક પર્યાયો ઔદયિક ભાવવાળા છે, ક્ષણિક છે. આ વિચારથી મૌન સારી રીતે કેળવી શકાય છે.

મને લાગે છે કે સામાની વાત આપણને સમજાતી નથી. તે માટે જે વસ્તુની આપણામાં ખામી છે. સહનશીલ-

તાની અને સમજવાનો અભાવ. મૌનદ્વારા એ જે વસ્તુ
આપણને સિધ્ધ થાય છે.

આપણે ઉંચા સાદે કે ઉંચા અભિમાને આપણી વાત
બીજાને સમજાવી શકીએ. એ વાત માનતા હોય તો તેમાં
આપણી ગંભીર ભૂલ છે. પણ સામા માણસને વિચારવાની
તક મળે તે માટે તમે ગમ ખાવ તો તમારી સારી વાત
તરો આવ્યા વગર રહેશે નહીં.

બીજાને આપણે મદદ ન કરી શકીએ તેના કોઈ વાંધો
નથી પરંતુ બીજાને સમજવા તમે પ્રયત્ન કરો છો, તેને
આહો છો, તેઓની વાતમાં તમને રસ છે, આ બધું તમે
સામાને ઠસાવવા મૌનપણે તેવું વર્તન કરો તો તમારા માટે
સાંતુકેળ વાતાવરણ સર્જાયા વગર નહીં રહે. સહાયક ભલે
ન થવાય પરંતુ સહાનુભૂતિ આપવામાં કમીના ન રાખશો.
આનાથી તેને લાગશે કે મને સમજનાર કોઈક છે. તેથી
તેનામાં ધીરતા આવે છે. પ્રકુલ્લિતાં આવે છે. તેને પણ
પોતાની ભૂલ શોધવાની તાજગી આવે છે. સહુ કોઈ ઉપર
શુભેચ્છા રાખો, સહુનું હિત ચિંતવો. કમમાં કમ સર્વ
જીવોના સુખ ને શાંતિમાં તમને આનંદ છે એવું જીવનમાં
સુદ્રિત કરી નાખો.

કોઈપણ વાતમાં આપણે આ
કાઠવા કરતાં
માપવા કરતાં
જેમ
બી
તમારું
નિ

રહેશે. તો તમારો જઘ્ઘી સ્વભાવ ચાલ્યો જશે. જ્ઞાનનો તેજસ્વી કિરણોથી તમે આચ્છાદિત બની જશો. મૌન તમને સિધ્ધ થઈ જશે.....!

મનભેદ હોઈ શકે પરંતુ કોઈની સાથે મનભેદ લાવતાં નહીં. દરેક વ્યક્તિમાં વિશિષ્ટ વ્યક્તિત્વ, અસાધારણ ગુણ પડેલાં હોય છે. તેને જગતમાં પ્રગટીકરણ કરવા તમે તમારો પુરુષાર્થ લગાવો. પછી તમને બધાંની સાથે ક્ષાવશે. તમારી ભૂલની કબુલાત તમને ભાવશે.

કોઈના વિશે કંઈપણ કહેતાં ખૂબ વિચાર કરજો. ખોટી વાતનો એક શબ્દ-એક અંશ પણ ન આવી જાય તેની ખૂબ કાળજી રાખજો. નહીં તો તમારી હજાર ગુણી ખોટી અક્ષવા ફેલાયા વગર નહીં રહે. માટે ખૂબ વિચારવા જેવું છે અને વિચારવા માટે મૌન અનન્ય સાધન છે.

કોઈને તમે ખોટા કહેવાથી કોઈ ખોટા થતાં નથી. આપણે ખોલવા કરતાં સહુને બોલવાની તક આપો તો આપણું વ્યક્તિત્વ અનેકધણું વધી જશે.

સહુનાં અભિપ્રાય-વિચાર લેવાથી સામેનાને નિંદાને અવકાશ મળતો નથી. પછી આપણી સમજણ શક્તિનો ભારોભાર ઉપયોગ થશે, તે રખે ભૂલતાં. એકવાર આપણે કપાય ભાવથી સ્વાભાવિક અલગ થઈ જાવ.

મત્રી ભાવ વધારવા કોઈની પણ હુદ્રવાતોમાં કચકચ કરતાં નહીં. કોઈની ટીકા કરતાં નહીં. નહીં તો ટીકા એ

જેલાં કબૂતર જેવી છે. એ તમારી ટીકા કર્યાં વર્ગરો
 હો રહે. ધીબને ધૂળ ઉડાડવા જતાં તમેજ એ જ
 નો લોગ બનશો.

કોઈના નાનામાં નાના વિકાસમાં તમે ખૂબ રસ
 ના ધર્મ બધ.

નિંદા તેમજ ઈર્ષ્યા ન કરવાથી તમારું સમ્યક્ત્વથી
 તન ધતું અટકશે. સમ્યક્ત્વ નહીં હોય તો આવશે. હશે
 શુદ્ધ થશે. તે માટે મૌન તમને જરૂર લાલ આપશે.....!!
 દાન જોલવું પડે તો વાણી ના આઠ ગુણ સાચવીને જોલવું
 તેથી તે વિશે નવું પ્રકરણ લેઈએ.

વાણીના આઠ ગુણ

વિનયદ્ર મુનિની જીવન વેલવની ચોપડીના આધારે મારી સાધામાં
 વાણીના આઠ ગુણઆદી આલેખાયા છે.

જોલવું પડે તો વાણી કેવી જોલવી ?

મૌન પાળનાર માણસ સમજે છે કે સૌંદર્યવાન
 માણસમાં પણ વાણીની દુર્ગંધ હોય તો જગત તેહને
 ચાહતું નથી. માટે વાણીમાં સુગંધ લેઈએ.

ઠોઠ નવયુવાન સૌંદર્યવંતી પ્રેમીકા જેડે પ્રેમ કરે,
 લવ મેરેજ કરે અને લગ્ન કર્યા પછી તે યુગલમાં વાણીની
 દુર્ગંધ હોય તો એ યુગલનો ગૃહસંસાર સળગી ઉઠે છે.

રહેશે. તો તમારો જઘ્ઘો સ્વભાવ ચાલ્યો જશે. જ્ઞાનનો તેજસ્વી કિરણોથી તમે આચ્છાદિત બની જશો. મૌન તમને સિદ્ધ થઈ જશે....!

મતલેદ હોઈ શકે પરંતુ કોઈની સાથે મનલેદ લાવતાં નહીં. દરેક વ્યક્તિમાં વિશિષ્ટ વ્યક્તિત્વ, અસાધારણ ગુણ પડેલાં હોય છે. તેને જગતમાં પ્રગટીકરણ કરવા તમે તમારો પુરુષાર્થ લગાવો. પછી તમને બધાંની સાથે ફાવશે. તમારી ભૂલની કબુલાત તમને ભાવશે.

કોઈના વિશે કંઈપણ કહેતાં ખૂબ વિચાર કરજો. ખોટી વાતનો એક શબ્દ-એક અંશ પણ ન આવી જાય તેની ખૂબ કાળજી રાખજો. નહીં તો તમારી હજાર ગુણી ખોટી અફવા ફેલાયા વગર નહીં રહે. માટે ખૂબ વિચારવા જેવું છે અને વિચારવા માટે મૌન અનન્ય સાધન છે.

કોઈને તમે ખોટા કહેવાથી કોઈ ખોટા થતાં નથી. આપણે બોલવા કરતાં સહુને બોલવાની તક આપો તો આપણું વ્યક્તિત્વ અનેકધણું વધી જશે.

સહુનાં અભિપ્રાય-વિચાર લેવાથી સામેનાને નિંદાને અવકાશ મળતો નથી. પછી આપણી સમજણ શક્તિનો ભારોભાર ઉપયોગ થશે, તે રખે ભૂલતાં. એકવાર આપણે કપાય ભાવથી સ્વાભાવિક અલગ થઈ જાવ.

મત્રી ભાવ વધારવા કોઈની પણ હુદ્રવાતોમાં કચકચ કરતાં નહીં. કોઈની ટીકા કરતાં નહીં. નહીં તો ટીકા એ

જો કદી આ બાબે નામસરખા સો દર્શન થાય નહીં
તો દર્શન જગત નહીં હો

હું કે દેવતા એવડાવું, કેવળમાંનો સંગે કાળી વળ
નજાઈમાં સુખાવ દેવતા બાલી એવડી જાહે સુખાવડું કપડું કોઈ
અને અનેના સુખ માગુ તો નો વધારા શોધા અગતમાં
અવળે એવો અને છે

મુંદરવાની રીજોને મોર સુંદર છે, અને વાળીની
રીજોને કોયવ નો સુંદર છે, બન્ને પડિતા મુખમાં વારે વારે
કોયવ દોષ છે.

કાળી સામગ્રીવાળાને સાળુ ધનીને વાળી કરાવી નથી.
પરંતુ માણસ ઉપયોગવાંત રહે અને પાને ખારે તો વાળીમાં
મુંદરવા લાગી શકે છે.

સ્વરમાં કોમળતા ન લાગી શકાય, પરંતુ શબ્દોમાં
કોમળતા લાગી શકાય તેમ છે. વળી ખૂબી એ છે કે....
કોમળ શબ્દો બોલવાવાળાને કોમળ સ્વરવાળા આધીન અને છે.

જેનશાસનમાં વાળીનું મહત્ત્વ ઘણું છે. જિનશાસનની
આજ્ઞા વિરુદ્ધ જે કોઈ બોલે કે લખે; તેનું સ્થાન નથી.
પરંતુ માર્ગને અનુકૂળ રહે તો તે કર્મની ખૂબ નિઃશ્ચય
કરી શકે છે. વાળી ઉપરથી માણસ બુદ્ધિમાન છે કે બેવકૂફ
છે - જાતિ કઈ છે, પ્રતિવાશાળી છે કે નહીં વિગેરે અનેક
લક્ષણ જણાય છે.

જો કહી આપે છે કે ગામડાનાં સૌંદર્ય કરતાં વાણીનું
સૌંદર્ય ખૂબ જરૂરી છે.

હવે કોઈ છોકરાનું, પિતાશ્રીજો રંગે કાળી પશુ
વાણીમાં સુગંધ હોય એવી છોકરી જોડે સગપણ થયું હોય,
અને બંનેના લગ્ન થાય તો એ સંસાર થોડા વખતમાં
સ્વર્ગ જેવો બને છે.

સુંદરતાની દૃષ્ટિએ મોર સુંદર છે, અને વાણીની
દૃષ્ટિએ કોયલ એ સુંદર છે. એટલે કવિના મુખમાં વારે વારે
કોયલ હોય છે.

કાળી આમડીવાળાને સાથુ ઘસીને ઘોળી કરાતી નથી.
પરંતુ માણસ ઉપયોગવંત રહે અને પોતે ધારે તો વાણીમાં
સુંદરતા લાવી શકે છે.

સ્વરમાં કોમળતા ન લાવી શકાય, પરંતુ શબ્દોમાં
કોમળતા લાવી શકાય તેમ છે. વળી ખૂબી એ છે કે....
કોમળ શબ્દો બોલવાવાળાને કોમળ સ્વરવાળા આધીન બને છે.

જૈનશાસનમાં વાણીનું મહત્ત્વ ઘણું છે. જિનશાસનની
આજ્ઞા વિરુદ્ધ જે કોઈ બોલે કે લખે; તેનું સ્થાન નથી.
પરંતુ માર્ગને અનુકૂળ રહે તો તે કર્મની ખૂબ નિર્જનકાર
કરી શકે છે. વાણી ઉપરથી માણસ બુદ્ધિમાન છે કે બેવકૂફ
છે - જાતિ કઈ છે, પ્રતિભાશાળી છે કે નહીં વિગેરે અનેક
લક્ષણ જણાય છે.

જીભ ઉપરથી પેટ સાફ છે કે ખરાબ એ ખ્યાલ આવે છે. તેવી રીતે વાણી ઉપરથી માણસ સારો છે કે ખરાબ છે તે જણાય છે.

વાણીમાં મીઠાશ હોય તો મિત્ર ઉત્પન્ન થાય છે, વાણીમાં ઝેર હોય તો શત્રુ ઉત્પન્ન થાય છે. સર્પ અને ક્રીડા ઝેર વેાકે તો તે ઝેરી પ્રાણી કહેવાય છે, પરંતુ માનવ તે ઝેર વમે તો માનવ દાનવ બની જાય છે.

માનવ, તું તો સર્વોપરી કહેવાય, તારી વાણીમાં અમૃતનાં વહેવી જોઈ એ.

દૂધ હિતકારી, પૌષ્ટિક છે. તેવી રીતે હે માનવ ! તું હિતકારી અને પૌષ્ટિક જોલ - વાતોને ફેંકી દેવા જેવી જોલ.

તમારી માતાએ તમારી જીભને દૂધ વડે ધોઈ. કારણ કે : ધ એ પવિત્ર છે. માટે તો પવિત્ર એવા દૂધથી તીર્થ કરને. પક્ષાલ થાય છે.

શરીરમાં હાથ પગ વિગેરે અંગો લાંબા છે અને જીભ ટૂંકી છે. એ સૂચવે છે કે ભાઈ, તું થોડું જોલ, કામ ઘણું કર.

મોટાં કરતાં નાનાની કિંમત વધારે છે. ઘડિયાળનો મોટો કાંટો આખો ચકાવો ફરી રહે ત્યારે નાનો કાંટો એક ઠેકાણે નજીકમાં ફરે છે. છતાં મોટાં કરતાં નાનાની કિંમત વધારે છે. મોટો કાંટો આખો ચકાવો ફરે ત્યારે થોડું કામ થાય છે. ફક્ત એક કલાક પૂર્ણ કરે છે. તેવી રીતે બહુ જોલવાથી બહુ કામ થાય તેવી રીતે સમજવું ન જોઈ એ.

પાંચરસમાંથી શેડેયું પાંચી, પાંચરસમાં
શકાયું નથી, તેન નીકળેલી વાણી પાછી મેળ
ગમેલા પ્રાણ પાછા આવતાં નથી,
શબ્દો પાછા મેળવી શકતાં નથી. એટલે :

ત્યારે ત્યારે પાંચ પાંચ

પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ
પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ
પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ
પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ

પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ
પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ
પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ

પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ
પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ
પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ પાંચ

પાંચરસમાંથી શેડેયું પાંચી, પાંચરસમાં
શકાયું નથી, તેન નીકળેલી વાણી પાછી મેળ
ગમેલા પ્રાણ પાછા આવતાં નથી,
શબ્દો પાછા મેળવી શકતાં નથી. એટલે :
એટલી દિગ્ગમ છે.

ત્યારે ત્યારે આપણે પૂર્ણ વિરામ
ઉપર ધ્યાન આપીએ છીએ. ને તે ધ્યાન
‘મોટું’ નુકશાન થાય છે. જેમકે “કોઈએ

“હા, કરશે તેને સળ થશે.” હવે કોઈ બીજો ઠેકાણે
વિરામ ચિહ્ન મૂકે તો મોટી અથડામણ થાય. જેમકે,
“કોઈએ ચોરી કરવી, નહીં કરશે તેને સળ થશે.”
પાકપરથના એકની એક હોવા છતાં વિરામ ચિહ્નથી આખું વાક્ય
ઉપર થઈ જાય છે. તેવી રીતે જોલતી વખતે ધ્યાન ન
આપીએ તો તેથી વધુ નુકશાન થાય છે. લખેલી ભૂલ
સુધારી શકાશે, પરંતુ જોલેલી ભૂલ તો નહીં સુધારી શકાય.
એક ઠેકાણે લખ્યું છે કે સંતની ભેડે વાત કરતી વખતે મન
પર સંયમ રાખવો જોઈએ. બાદશાહની સાથે વાતચીત
કરતાં આંખ ઉપર સંયમ રાખવો જોઈએ. અને જોલતી
વખતે વચન ઉપર સંયમ રાખવો જોઈએ.....

(૨) ગર્વ રહિત જોલવું.

વાણી ગર્વરહિત જોલવી જોઈએ. એક કલાકારે જે
વસ્તુ બનાવી. એક ઢાળ અને બીજું તીર. કલાકારે પોતાની
વસ્તુ ખૂબજ મહેનત કરીને બનાવી હતી. કલાકારે જણાવ્યું
કે આ મારો ઢાળ અને તીરને સંસારની કોઈ વસ્તુ ભેદી
શકતી નથી. ત્યારે એક ચક્રોર માણસે જણાવ્યું કે તમારું
તીર, તમારો ઢાળને ભેદી નાંખે તો શું થાય? એટલે
ગર્વવાળું જોલેલું, પોતાનું જોલેલું પોતાને બારે પડે.
માટે ગર્વરહિત જોલવું જોઈએ.

(૩) વાણી તુચ્છ ન જોલવી જોઈએ...

વાણીમાં ગાળો જોલવી, કોઈને અપમાનજનક જોલવું,
આ બધી વાણી તુચ્છ છે. કલ્પસૂત્રમાં આપણે શિલાઈ રાત

[illegible]

1. 在 1950 年 1 月 1 日以前，凡在 1949 年 12 月 31 日以前，
 2. 在 1950 年 1 月 1 日以后，凡在 1949 年 12 月 31 日以前，
 3. 在 1950 年 1 月 1 日以后，凡在 1949 年 12 月 31 日以前，
 4. 在 1950 年 1 月 1 日以后，凡在 1949 年 12 月 31 日以前，

[illegible]

and the other is the same as the first.

[illegible]

(၃) နှစ် ရာစု၏ အတွက် ပျောက်ကွယ်နေသော၊

જાડુ લાંબુ બોલાવાથી દોડકોને કંટાળે આને છે. અંદરે
તો શાસ્ત્રકારોએ નાના શ્વર્માં ઘણું ઘણું જગ્યાની દીપ્ત છે...અંદરે
બને તેટલા દૂકા ઉતર આવ્યા.

(૭) વાણી વિચારી ને બોલવી જોઈએ.

અમદાવાદની અંદર એક શ્રીમંત કાળા બજારની સોનાની પાટો પેટીમાં ભરીને લઈ જતો હતો. અમદાવાદ સ્ટેશને સોનાની પાટોની પેટી, શ્રીમંતે પોટરવાળાને ઉપાડવાનું કહ્યું. પોટરવાળાએ બાર આના ઉપાડવાના કહ્યા. આડઆને સોદો પત્યો.

1 પોર્ટરે ઉપાડી. વજન ખૂબ લાગવાથી પોર્ટરે એ આનર
વારે માંગ્યા. રાજસ્થાની એ બાઈએ ન આપ્યા. ઉપરથી
ગાળો સંભળાતી. પોર્ટર ઘણું કરગર્યો. પૈસા ન મળ્યાં.
મને સી. આઈ. ડી. ને બોલાવી લાવ્યો. રાજસ્થાની એ
બાઈ સી. આઈ. ડી. પાસે દંતરા જેવો બની રૂ. ૨૦૦ ની
લાંચ આપી. માટે જે બોલવું હોય તે વિચારીને બોલવું
જોઈએ. વગર વિચારેલું બોલવાથી ખૂબ નુકશાન થાય છે.

(૮) વાણી મીઠાશયાળી જોઈએ.

કહેવાય છે કે રામે દાનશાળા જોઈ. રામે હંતુમાનને
દાન આપવા રાખ્યો. હંતુમાને ઉદારતાથી દાન આપ્યું.
પરંતુ આ લાગો કંમ ચાલવાથી હંતુમાન કંટાળી ગયા.
યાચકોને ગાળો આપવા માંડ્યા. તેથી લીડ ઓછી થઈ.

એક વાર હંતુમાનજી જંગલમાં જતાં ત્યારે હંતુમાનજી
એ એક મુનિનો સમસ્ત દેહ સોનાના જેવો ચમકી રહ્યો
હતો, મોઢું બૂંડ જેવું હતું. હંતુમાન જોઈને હંગ થઈ
ગયા. વિમાસણમાં મુકાયા. “મુનિ, તમારી આ હાલત
કેમ ?” મુનિએ જવાબ આપ્યો, “ગયા લવમાં હું રાજની
દાનશાળામાં દાન આપતો હતો. રાજાએ મને દાનશાળામાં
દાન દેવા મને રાખેલો પરંતુ હું દાન દેતાં કંટાળી ગયો,
યાચકોને ગાળો બોલવા માંડ્યો. તેથી આ લવમાં મને
આ બદલો મળ્યો છે. ત્યાર પછી હંતુમાનજીએ પોતાની
તમારીને પ્રાયશ્ચિત કર્યું.”

માનવ સંપત્તિ

વડુ નથી જાણી વડુને માનવે આપેલી. માણ તે
દૂધી મગની નહોતી. આદમ પાડોશમાં વડુનાં વળાણ
પરથી તે માણી નહોતી. શી વાલે વડુ, દેમ કે, એકના
એક કોષણની વડુ તેથી પણ વાડી. વડુ પણ આણની સાથે
પાડો વળાણ સળે આણની જુમ ગેલા વાડી કરે. સાચુને
કોઈ કામ ન કરતા હે. જાણું કામ પોતે જ કરે.

એમ કરનાં વળેા સમય પચાર થઈ ગયો. હવે તો
સાચુ પણ કોઈ કામ કરતા નથી. જાણું કામ હુકમ કરીને
વડુની પાસે કરાવે છે. સાચુ કામ વગરની જની તેથી તેની
આત્મમાત્રુના આડોશી - પાડોશીઓ પામે વડુને વગોવતી
કે મારી વડુ તો હવે કામ ચાર થઈ ગઈ છે. કોઈ કામ
ખતાવ્યા વગર જાતે કરતી જ નથી. ઈત્યાદિ.

વડુને આડોશી - પાડોશી કહેતાં કે તારી સાચુ તારા
માટે જેમ હવે તેમ જોલે છે. તું કેમ કાંઈ કહેતી નથી ?

રોજ રોજ આણું સાંભાળીને વડુનું મગજ પણ
છટકી ગયું. પછી તો એય સાચુને વગોવવા લાગી. અને
તેની સામે ઝઘડવા લાગી આમ સાચુ - વડુના ઝઘડા
રોજ ચાલ્યા કરે.

એક દિવસ વહુ મહારાજ પાસે ગઈ. ને કહ્યું
 સાહેબ, અમારે સાસુ-વહુને કાયમ અગડો ચાલે છે.
 ઘરઆંતમાં તો તેઓ મને ખૂબ ચાહતાં. પણ કોણ જાણે
 એમને શું ભૂત ભરાયું છે કે મારી ભૂલો કાઢી કાઢીને
 આનુભાવના લોકોમાં મારી વગોવણી કરે છે એ મારાથી
 થઈ શકતું નથી. તેથી અમારે રોજ અગડો ધાય છે.
 આપ તો શક્તિમાન છો. મને જોવું કાંઈક મંત્ર-જંત્ર કે
 મંત્રેલી કોઈ ચીજ આપો કે જેથી મારા ઘરમાં થતો
 અગડો શાંત થાય અને શાંતિથી રહી શકીએ. મહારાજ
 કહે, અમે જોવું કાંઈ કરતા નથી. પણ તમારા ઘરમાં
 ક્યાયનું વાતાવરણ છે તે શાંત થાય તે માટે હું તમને
 આ આપુ છું. (તેમ કહી તેમજો એક નાનો પથરો આપ્યો.)
 જ્યારે તમારા સાસુ અગડે કે જોલે ત્યારે આ ગોંઠા
 રાખજો. છ મહિનામાં તમને તથા ઘરનાં સર્વેને શાંતિ
 થશે, અને અગડો પણ નહીં ધાય.

વહુ એ પથરો લઈ ઘેર ગઈ. સાસુ જેમ કાંઈ
 તેમ જોતવા લાગી. વહુને મહારાજની વાત સાંભરી તેથી
 ખેલો પથરો તરત જોડામાં મૂકી દીધો. આમ જ્યારે જ્યારે
 સાસુ અગડાની શરૂઆત કરતી ત્યારે વહુ પ્રસાદીનો પગરો
 ગોંઠા ચૂકવી, પથરો ગોંઠા ચૂકવાતી જોઈ તો અકાચ
 નહીં. આમ કરતાં સમય જવા લાગ્યો. સાસુ અગડે પણ
 વહુ કંઈ જોલે નહીં. (અગડે સામે અગડનાર દોષ નો જ
 વધુ ચાલે) છેવટે સાસુ પ્રસાદીની અગડી. હું એ

માન ઉપર ડથા

વહુ નારી નારી પરણીને સાસરે આવેલી. સાસુ તે દુરી મગતી નહોતી. આડોશ - પાડોશમાં વહુનાં વખત જ્યાં તે માગતી નહોતી. રી વાતે વહુ. કેમ કે, સાસુ એક મિત્રની વહુ તેમી ખુબ લાડતી. વહુ પણ સાસુની સાથે પાડોશનાં રાજા સાસુની ખુબ સેવા આકરી કરે. સાસુને કોઈ કામ ન કરવા દે. બધું કામ પોતે જ કરે.

એમ કરતાં ઘણો સમય પસાર થઈ ગયો. હવે તો સાસુ પણ કોઈ કામ કરતા નથી. બધું કામ હુકમ કરીને વહુની પાસે કરાવે છે. સાસુ કામ વગરની બની તેથી તેની આનુભાવના આડોશી - પાડોશીઓ પાસે વહુને વગોવતી કે મારી વહુ તો હવે કામ ચોર થઈ ગઈ છે. કોઈ કામ બતાવ્યા વગર જાતે કરતી જ નથી. - ઈત્યાદિ.

વહુને આડોશી - પાડોશી કહેતાં કે તારી સાસુ તારા માટે જેમ કાવે તેમ બાલે છે. તું કેમ કાંઈ કહેતી નથી ?

રોજ રોજ આવું સાંભાળીને વહુનું મગજ પણ છટકી ગયું. પછી તો એય સાસુને વગોવવા લાગી. અને તેની સામે ઝઘડવા લાગી આમ સાસુ - વહુના ઝઘડા રોજ ચાલ્યા કરે.

બોલ બોલ કરું છું તો મારી વહુ મારી સાથે ઉત્તરે
 નથી આપતી. મારા કરતાં તો તે સારી. મિત્રારી મૌન
 રહીને મારાથી થતાં અન્યાયો મૂંગે મોઢે સદન કરે છે.
 આવી ડાહી ને સમજી વહુ સાથે મેં જોડો અન્યાય કર્યો
 છે. ધિક્કાર છે મને ! એમ મનોમન પશ્ચાત્તાપ કરવા લાગી.
 અને ત્યારથી તેણે પણ વહુ સાથે લડતા ઝગડવાનું કે તેની
 નિંદા કરવાનું છોડી દીધું. ફરી એજ શાંતિ અને અરસ -
 પરસ પ્રેમ ભાવ થયો. વહુ તો મનોમન મહારાજશ્રીનો
 ઉપકાર માનવા લાગી. આવી અદ્ભૂત શક્તિ મૌનની છે.

—: તપ વિશે ચિંતન :—

ચોંદ ચોંદ પ્રદાંધિને ટાણી કે ચોંચના અગમ્ય ગપસ
 ન નમવાય. તે સીને વાપના ગુંવા પાણી એક જુએ પાણી વળી
 મન્ય નેમ નથી.

જ્યારે કાયામાં જાન ફરે અને અગમ્યની જુએ એ નો પાણી
 ન રહ્યું એ વરેલું અગમ્યની નામાન્ય કરેલ શી સીને જોવાય ?

જ્યારે મનમાં જાન ફરે અને અગમ્યની જુએ એ નો પાણી
 ન રહ્યું એ વરેલું અગમ્યની નામાન્ય કરેલ શી સીને જોવાય ?

જ્યારે મનમાં જાન ફરે અને અગમ્યની જુએ એ નો પાણી
 ન રહ્યું એ વરેલું અગમ્યની નામાન્ય કરેલ શી સીને જોવાય ?

જ્યારે મનમાં જાન ફરે અને અગમ્યની જુએ એ નો પાણી
 ન રહ્યું એ વરેલું અગમ્યની નામાન્ય કરેલ શી સીને જોવાય ?

જોલ જોલ કડું છું તો મારી વહુ મારી મામે ઉત્તરે
નથી આપતી. મારા કરતાં તો તે સારી. ગિચારી મૌન
રહીને મારાથી થતાં અન્યાયો મૂંગે મોઢે સહન કરે છે.
આવી ડાહી ને સમજુ વહુ સાથે મેં જોટો અન્યાય કર્યો
છે. ધિક્કાર છે મને ! એમ મનોમન પશ્ચાતાપ કરવા લાગી.
અને ત્યારથી તેણે પણ વહુ સાથે લડવા ઝગડવાનું કે તેની
નિંદા કરવાનું છોડી દીધું. ફરી એજ શાંતિ અને અરસ-
પરસ પ્રેમ બાવ થયો. વહુ તો મનોમન મહારાજશ્રીનો
ઉપકાર માનવા લાગી. આવી અદ્ભૂત શક્તિ મૌનની છે.

—: તપ વિશે ચિંતન :—

ચૌદ ચૌદ બ્રહ્માંડોને ટાંકણી કે સોંચના અગ્રભાગ ઉપર
ન સમાવાય. તે રીતે તપના ગુણો પણ એક જુલો પણ વર્ણવી
શકાય તેમ નથી.

બ્રહ્મા કાયામાં વાસ કરે અને સરસ્વતી જુલો રહે તો પણ
તપગુણથી યથાત સ્વરૂપી રામાંચ કથા શી રીતે જોલાય ?

ઉપદેશ માળાની અંદર ભગવાન મહાવીરના શિષ્ય પૂ.
ધર્મદાસ ગણી આત્માને દમવાની વાત કરતાં શ્લોકમાં કહે છે કે :-

“ અપ્યા ચેવ દમ્ભે અન્યે, અપ્યાહુ જાતુ દુદ્ધમો
અપ્યા દત્તો મુદિ દોઝ, અપિસં લોએ પરમેય ”

પાગગાડીમાં ગાઈના ડબ્બાનું મહત્ત્વ છે. તેના આધારે ગાડી ચાલે છે. મેટ્રીકમાં સાઈન બાજે છે નરડાં બાજે છે તેને કોલેજ આગમાં ખાલ આવી જાય છે. ચિતારો ચિતમા મેટ્રીક ગાઈને માટે છે તેનાથી જાણી શોધ્યા વધે છે. તે રીતે નવમ વર્ગમાં જેથી વધુ ગણતરી વધારે પિંચતી છે.

મગલ અને તેના પગપરનાં બાજેનું દોષ પણ તેમાં નથી. તેના રંગ નરડો વધી તેમ આગમાં વધતી પડતી છે. તેના નવમ વર્ગમાં આગમાં રંગ નરડો વધી મગલ અને તેના પગપરનાં વધુ બાજે પડતી બને છે.

તેના નવમ વર્ગમાં તેના નરડો વધી પડતી છે તેમ જ તેના નવમ વર્ગમાં તેના નરડો વધી પડતી છે.

તેના નવમ વર્ગમાં તેના નરડો વધી પડતી છે તેમ જ તેના નવમ વર્ગમાં તેના નરડો વધી પડતી છે.

તેના નવમ વર્ગમાં તેના નરડો વધી પડતી છે તેમ જ તેના નવમ વર્ગમાં તેના નરડો વધી પડતી છે.

પ્રાર્થના તપમાં પહેલો અનુસન બતાવ્યો છે.....

મનુષ્ય ભવરૂપી આપ્તિ મળ્યા પછી જેન ધર્મ-
રૂપી રત્ન મળ્યા પછી પણ તપરૂપી અજનાનું નહીં હોય
તો તે જેનધર્મ રૂપી આરાધના નહીં થઈ શકે. (પ્રાપ્તિ
નહીં થઈ શકે)

સંયમના દેવાગા કોને વધારે કાઢ્યા. તપસ્વી પડ્યાના
દેહાંત ઓછા, ચાર ચાર મહિનાના ઉપવાસ કરનાર સિંહ
અણગાર આદિ પડ્યા તેમાં તપનો દોષ નથી. પણ તેની
અવિધિનો દોષ છે. વરસાદ અનાજ ઉગાડે, જેતી ખેડવા
બીજ ન'ખાયેલું હોય પરંતુ ખેડે નહીં તો હવે જ્યાં બીજ
ન'ખાયું ન હોય ત્યાં વરસાદથી અનાજ ન ઉગે. તો તેમાં
વરસાદનો દોષ નથી. તે ન્યાય મુજબ તપસ્વી જો પ્રદ-
અર્થની નવવાડ પાળવામાં સમર્થ ન હોય અથવા તો
તેમાં ફાંદા કરતો હોય તો તે પડી જાય તેમાં તપસ્વિયોનો
દોષ નથી. બીજી બાજુ “સ્થુલીભદ્રજી” જે પ્રણીત લોજન
આહારમાં પણ વેશ્યાને ત્યાં ચોમાસું રહ્યાં. છતાં બર્યા
તે તો અપવાદ છે.”

જેમ કોઈ હંઠો માણસ મેડા ઉપરથી પડી જાય
અને તેમાં તેનો હાથ સારો થઈ જાય માટે બધા હંઠાએ
પડવું તેના જેવું સ્થુલીભદ્રજીનું દેહાંત છે.

તપ કરનાર પૈસા આપી માલ લે છે. ત્યારે તપ
વિનાના શુદ્ધ જ્ઞાનીઓ માલ લે છે. પણ નાંચા ચૂકવશે

છે. એટલે નિદ્રા ઉપર કાબુ મેળવવા આહાર ઉપર વિનય મેળવવો જોઈએ.

આહાર વધારે હોય અને નિદ્રા ઓછી હોય તો માણસ નરવશ બની જાય છે.

દારૂડિયો માણસ દારૂ પીધા પછી લથડિયા ખાય છે. તેની આંખ ઝીણી બની જાય છે. તથા લાલ બની જાય છે. અસ્પષ્ટ વાણી નીકળે છે. તેજ પ્રમાણે વધુ ખાઈને ઓછી નિદ્રા કરનારની હાલત પણ દારૂડિયાના જેવીજ થાય છે.

એક માણસ લથડિયા ખાતો હતો તેની આંખ લાલ હતી. ઝોડાં આવતાં હતાં ત્યારે બીજા માણસે 'પૂછ્યું' કે દારૂખંધીના કાયદામાં તમારે માટે સારું ન કહેવાય. તરત જ બીજો માણસ શરમાતા કહે છે મેં 'ખૂબ ખાધું' હતું. તેથી નિદ્રા ન થવાથી મારી આ દશા થઈ છે. મેં દારૂ ખાધો નથી સમજ્યાં ને ?

રોગ જોવા માટે ડોક્ટર જીભ કારણ જીભ ઉપર બધો મેલ આવે બધાં મેલનું સ્થાન જીભ છે. જેની તેની આંખ પણ બગડે છે. આંખ બગ બગડે છે. જીભને અનુકૂળ વિષયો ગમે નું મૂળ સ્થાન જીભ છે. અને આંગિત સારો કાબુ આવે છે.

બાર પ્રકારનાં તપો દરેક જીવ કર

તે મોહ રાજની આજ્ઞાથી કરે છે તે કેવી રીતે કરે છે તે:
આપણે જોઈએ.

ટાઈફોઈડ થયો હોય તે વખતે ડોક્ટર કહે કે મહિનો
ભૂખ્યું રહેવું પડશે તો આપણે ભૂખ્યા રહીએ છીએ. આ
એક પ્રકારનો મોહરાજનો અણહારી તપ છે.

પેટમાં ચાંદુ પડ્યું હોય ડોક્ટર કહે કે 'ચોથું' ખાવું
પડશે તો આપણે 'ચોથું' ખાઈએ છીએ. આ એક પ્રકારનો
મોહરાજનો ઉણોદરી તપ છે.

હોજરી મંદ પડી હોય કે અવારનવાર પેટમાં દુઃખાવો
થતો હોય ત્યારે ડોક્ટર કહે કઠોર, તળેલું નહીં વપરાય.
તેમજ ભારે વસ્તુ નહીં વપરાય આ પણ એક પ્રકારનો
મોહરાજનો વૃત્તિ સંશ્લેષ તપ થયો.

ખરખપું થયું હોય ડોક્ટર કહે દૂધ, ઘી, મીઠું,
તળેલું, દહીં, ગોળ, ખાંડ આદિ વસ્તુ બંધ કરવી પડશે તો
તરત આપણે તથાસ્તુ કરીએ છીએ આ એક પ્રકારનો મોહ
રાજનો રસ ત્યાગ થયો.

શરીર નમ્રણું હોય અને શરીરને મજબુત બનાવવા
માટે ડોક્ટર કહે રોજ ૪ માઈલ ચાલવું પડશે. આ
એક પ્રકારનો મોહરાજનો કાય કલેશ તપ થયો.

હાડતું દરદ થયું હોય અથવા ડમલ ન્યુમોનિયા,
થયો હોય ડોક્ટર કહે પથારી બંધાર નહીં જવાય તો તે
પ્રમાણે અમલ કરીએ. આ એક પ્રકારનો મોહરાજનો.

છે. એટલે નિદ્રા ઉપર કાળુ મેળવવા આહાર ઉપર વિનય મેળવવો જોઈએ.

આહાર વધારે હોય અને નિદ્રા ઓછી હોય તો માણસ નરવશ બની જાય છે.

દારૂડિયો માણસ દારૂ પીધા પછી લથડિયા ખાય છે. તેની આંખ ઝીણી બની જાય છે. તથા લાલ બની જાય છે. અસ્પષ્ટ વાણી નીકળે છે. તેજ પ્રમાણે વધુ ખાઈને ઓછી નિદ્રા કરનારની હાલત પણ દારૂડિયાના જેવીજ થાય છે.

એક માણસ લથડિયા ખાતો હતો તેની આંખ લાલ હતી. ઝોકાં આવતાં હતાં ત્યારે બીજા માણસે પૂછ્યું કે દારૂખંધીના કાયદામાં તમારે માટે સાડું ન કહેવાય. તરત જ બીજો માણસ શરમાતા કહે છે મેં ખૂબ ખાધું હતું. તેથી નિદ્રા ન થવાથી મારી આ દશા થઈ છે. મેં દારૂ પીધો નથી સમજ્યાં ને ?

રોગ જોવા માટે ડોક્ટર જીભ બહાર કઢાવે છે. કારણ જીભ ઉપર બધો મેલ આવે છે, તે બતાવે છે. બધાં મેલનું સ્થાન જીભ છે. જેની જીભ કાળુમાં નહીં તેની આંખ પણ બગડે છે. આંખ બગડતા કાન - નાક - બગડે છે. જીભને અનુકૂળ વિષયો ગમે છે. તેથી સર્વ રોગોનું મૂળ સ્થાન જીભ છે. અને આંખિલ તપમાં જીભ ઉપર સારો કાળુ આવે છે.

બાર પ્રકારનાં તપો દરેક જીવ કરી રહ્યાં છે.

તે મોહ રાજની આજ્ઞાથી કરે છે તે કેવી રીતે કરે છે તે આપણે જોઈએ.

ઠાઈ ફોઈડ ધરો હોય તે વખતે ડોક્ટર કહે કે 'મહિનો ભૂખ્યું રહેવું' પડશે તો આપણે ભૂખ્યા રહીએ છીએ. આ એક પ્રકારનો મોહરાજનો અણુહારી તપ છે.

પેટમાં આંદુ પડ્યું હોય ડોક્ટર કહે કે 'આછું ખાવું' પડશે તો આપણે આછું ખાઈએ છીએ. આ એક પ્રકારનો મોહરાજનો ઉણોહારી તપ છે.

હોજરી મંદ પડી હોય કે અવારનવાર પેટમાં દુઃખાવો થતો હોય ત્યારે ડોક્ટર કહે કઠોર, તળેલું નહીં વપરાય. તેમજ ભારે વસ્તુ નહીં વપરાય આ પણ એક પ્રકારનો મોહરાજનો વૃત્તિ સંક્ષેપ તપ ધરો.

ખરજવું થયું હોય ડોક્ટર કહે દૂધ, ઘી, મીઠું, તળેલું, દહીં, ગોળ, ખાંડ આદિ વસ્તુ બંધ કરવી પડશે તો તરત આપણે તથાસ્તુ કરીએ છીએ આ એક પ્રકારનો મોહ રાજનો રસ ત્યાગ ધરો.

શરીર નબળું હોય અને શરીરને મજબુત બનાવવા માટે ડોક્ટર કહે રોજ ૪ માઈલ ચાલવું પડશે. આ એક પ્રકારનો મોહરાજનો કાય કલેશ તપ ધરો.

હાડતું દરદ થયું હોય અથવા ડમલ ન્યુમોનિયા થયો હોય ડોક્ટર કહે પથારી બહાર નહીં જવાય તો તે પ્રમાણે અમલ કરીએ. આ એક પ્રકારનો મોહરાજનો

જે. જોને નિદ્રા તમારે વાળુ મેળવના આદાર તમારે નિજા મેળવના સ્વર્ણે.

આદાર તમારે દોષ અને નિદ્રા જોડી દોષ તે માણસ નરવશ બની જાય છે.

દારૂડિયો માણસ દારૂ પીધા પછી લથડિયા ખાય છે. તેની આંખ બીજી બની જાય છે. તથા લાલ બની જાય છે. અસ્પષ્ટ વાણી નીકળે છે. તેજ પ્રમાણે વધુ ખાઈને જોડી નિદ્રા કરનારની લાલત પણ દારૂડિયાના જેવીજ થાય છે.

એક માણસ લથડિયા ખાતો હતો તેની આંખ લાલ હતી. એકાં આવતાં હતાં ત્યારે બીજા માણસે પૂછ્યું કે દારૂખંધીના કાયદામાં તમારે માટે સાદું ન કહેવાય. તરત જ બીજો માણસ શરમાતા કહે છે મેં ખૂબ ખાધું હતું. તેથી નિદ્રા ન થવાથી મારી આ દશા થઈ છે. મેં દારૂ પીધો નથી સમજ્યાં ને ?

રોગ જોવા માટે ડોક્ટર જીભ બહાર કઢાવે છે. કારણ જીભ ઉપર બધો મેલ આવે છે, તે બતાવે છે. બધાં મેલનું સ્થાન જીભ છે. જેની જીભ કાણુમાં નહીં તેની આંખ પણ બગડે છે. આંખ બગડતા કાન - નાક - બગડે છે. જીભને અનુકૂળ વિષયો ગમે છે. તેથી સર્વરોગોનું મૂળ સ્થાન જીભ છે. અને આંખિલ તપમાં જીભ ઉપર સારો કાણુ આવે છે.

બાર પ્રકારનાં તપો દરેક જીવ કરી રહ્યાં છે. પણ

સંતીનતા તપ છે. આમ છ એ પ્રકારનાં બાહ્ય તપ મોહરાજના હુકમથી કરીએ છીએ.

હવે આપણે જો ચરિત્ર રાજના હુકમથી ઉપવાસ આદિ આણસન તપ કરીએ, ચોધું ખવાડપ ઉગ્રોદરી તપ કરીએ, ચોછા દ્રવ્ય વાપરવા રૂપ વૃત્તિ સદોષ તપ કરીએ, વિગાઈ ત્યાગ કરીને મનગમતા ભોજનનો ત્યાગ કરવા રૂપ રસત્યાગનો તપ કરીએ ખમાસમણા વિહાર લેવ્ય આદિ કરવા રૂપ કાયસેચ રૂપ તપ કરીએ અને અંગોને સંકોચાવી રાખવા માટે સંતીનતા તપ કરીએ તો આપણા આત્માને નિવૃત્તાર થાય. સંસાર અદ્ય થાય છે. અને એકવાર શાશ્વત પરિપૂર્ણ સુખના ભોક્તા બનીએ છીએ ત્યારે મોહરાજની આજ્ઞારૂપ અને શરીરના રાગ આદિના કારણે તપ કરીએ તો સંસાર વધે છે. અને આત્મા ચારગતિમાં અનંતો કાળ પરિભ્રમણ કરે છે.

હવે આપણે તે રીતે જ મોહરાજની આજ્ઞાથી થતાં અભ્યંતર તપના વિચાર કરીએ.

ખાત્રાની બૂલ થઈ. પેચોટી ખસી ગઈ હોય તો પાંચ દિવસન ખાવા રૂપ (૧) પ્રાયશ્ચિત્ત કરીએ છીએ (૨) પૈસા મલતા હોય તો શેઠ શાહુકાર નો વિનય કરીએ છીએ. (૩) છોકરા બેરાં માંઢા પડ્યાં હોય છે તેની પ્રેમ પૂર્વક સરભરા વૈયાવચ્ચ કરીએ છીએ. (૪) “ આ મારા છોકરા આ મારા છોકરી આ મારા પૈસાના અજપાજપ સ્વાધ્યાય પણ કરીએ છીએ. (૫) સંસારના પદાર્થમાં કે વેપારમાં તયલીન થતા ગમે તેવા

ધોંધાટ સહન કરીએ છીએ કોઈ આબુ' કે ખયું તેની ખખર પડતી નથી. એટલે ધ્યાન પણ કરીએ છીએ. ગરાગી મલતી હોય તો એ ક્લાક રૂપ ખડે પગે રહીએ છીએ. અથવા તો મોટર-ગાડી આદીમાં ટિકિટ મેળવવા કયૂ માં દેશા રહેવા રૂપ કાઉરસગ પણ કરીએ છીએ. કાઉરસગ એટલે કાયાને ત્યાગ.....આમ મોહરાજની આજ્ઞાથી અભ્યંતર તપ પણ કરીએ છીએ તેજ તપ જો આત્માનો કર્મ મલ કાઢવા કરીએ તો સાચું ક્ષુભ હથેળીમાં રમતું થઈ જાય છે.

ખાયોકેમિકની ખાર દવા ગમે તેવા રોગોનો નાશ કરે છે. તેમ જૈન શાસનના ખાર પ્રકારના તપો આત્માનાં ગમે તેવા રોગોનો નાશ કરે છે. તેમજ શરીરના રોગોનો પણ નાશ કરે છે. તપથી શરીરમાંથી લગ્નિધ પ્રગટે છે.

તપ કરવાથી કપ્ટ સહન કરવાનો અભ્યાસ પડે છે. તેથી દુઃખમાં સમાધિ રહે છે. અને તપ એ મળેલી સામગ્રીને લાત માર્યા વગર થતો નથી એટલે તપ સુખની સામગ્રીને લાત મારવાનું શીખવાડે છે.

ગયાભવના પાપ આ ભવમાં તપથી શી રીતે ધોવાય છે. જેમ માણસ ને ગામડામાં પગનું ફેકયર થયું અને અમઢાવાઢમાં સાડું થાય છે તેમ તપશ્ચર્યા કરવાથી ગયા ભવના પાપો આ ભવમાં નાશ પામે છે.

તપશ્ચર્યાથી શરીર ઓછું થાય છે. પરંતુ તે તો કોઈ દહીંને પેટમાં એક રતલની ગાંઠ થઈ હોય હવે તેનું

જોપરેશન કરવામાં આવે તો નબળાં જોવામાં આવે અને
જોપરેશન થતાં રહી ગયું થાય છે કે માટે તેમ પ્રયોગ
તે રીતે નાપરિવાળી સર્વોચ્ચ હર થાય છે

તપરિવાળા પાસેથી જરાબર આવવાથી શરીરના રોગો
હર થતાં નથી રહ્યાં અને નથી શકિત પ્રયોગ છે. જો તપને
અનેરો પ્રમાણ છે.

પાંચ પ્રકારના આનારની જાતોનું પ્રાયશ્ચિત્ત પણ
તપથી અપાય છે. જો તપનું સર્વશ્રેષ્ઠપણું જાણવું છે.

જારે પ્રકારના તપમાંથી કોઈપણ જોક તપ વિના
જોકે આત્મા મુક્તિ જો ગયો નથી. મુક્તિએ જતો નથી
અને જવાનો પણ નથી. જો જાણવું છે કે તપશ્રીયોનો
મદ્દિમા ઉત્તમ છે સર્વનો આધાર પણ તે છે. માટે જો
તપશ્રીયાં ને જીવનમાં ધારણ કરી મુક્તિ સુખને પામીએ.

જીહ્વા ઇન્દ્રીય જ બધાથી જરાબર છે. જેવી રીતે
જીહ્વા ઇન્દ્રીય ખાડું ખાય તો કાન બહેરા થાય, તીષ્ઠું
ખાય તો આંખ જરાબર થાય આઈસ્ક્રીમ આદિ ઠંડા પીણા
વાપરે તો નાક જરાબર થાય, ભારે પદાર્થ વાપરે તો જીભમાં

આંધા પડે. તળેણું આદિ વાપરે તો ચામડી જરાબર થાય છે.
તે રીતે આત્મિક દષ્ટિએ જોઈએ તો જીભ વિગઈએ વાપરે
તો આંખ બગડે, આંખ બગાડતા જરાબર સાંભરવાનું મન

ધાય. સારી મુગંધમાં મન વિશેષ દોડે ! આંખ બગડતાં
સ્પર્શોન્દ્રીય પણ સતેજ ગતે છે. માટે છલ ઉપર કાણુ
મેળવવો જોઈએ.

આ છલલડી લલે સાડાત્રણ આંગળની છે પરંતુ
સાડા ત્રણ અખજો માણસોને ન્યાયે છે.

સમસ્ત વિશ્વને કરાડવું તે તેના હાથની ગાછ છે.
અને સમસ્ત વિશ્વનું ઉત્થાન કરવું તે પણ તેના હાથની
પાત છે.

કહે છે કે — આફ્રિકામાં કોઈ મલે તો જે છલલડી
લેગી કરી સામસામી ભટકાવે છે. પરંતુ તેનું કારણ એ
છે કે — આ છલલડીને કાણુમાં રાજો.

આપણે પણ છાંડવા ઈન્દ્રીય ઉપર કાણુ મેળવી આંખિલ
તપને જીવનમાં જોતજોત કરીએ જે દ્વારા ખાવાનું મલે
છે અને રસનાને ફેટકા પણ મળે છે.

ક્રિયા

જે વસ્તુ ક્રિયાથી ચાલતી હોય તે ભાવનાથી ન થાય
અને જે ભાવનાથી થતી હોય તે ક્રિયાથી ન થાય. પરદેશ
પત્ર લખવો હોય અને કોઈ પત્રનો ભાવ ગોલી જાય તો
પરદેશમાં તે ભાવનો ખ્યાલ આવતો નથી. તેનું તો લખાણ
થવું જોઈએ તે ન્યાય મુજબ જે વસ્તુ ક્રિયાથી શક્ય છે.
તે ભાવનાથી શક્ય નથી.

ચાય. સારી મુગંધમાં મન વિશેષ દોડે ! આંખ બગડતાં
રૂપચેન્દ્રીય પણ સતેજ બને છે. માટે હાલ ઉપર કાળુ
મેળવેલો જોઈએ.

આ હાલડી ભલે સાડાત્રણ આંગળની છે પરંતુ
સાડા ત્રણ અળજે માણસોને ન્યાયે છે.
સમસ્ત વિશ્વને કચડવું તે તેના હાથની બાજ છે.
અને સમસ્ત વિશ્વનું ઉત્થાન કરવું તે પણ તેના હાથની
પાત છે.

કહે છે કે — આફ્રિકામાં કોઈ મલે તો એ હાલડી
લેગી કરી સામસામી ભટકાવે છે. પરંતુ તેનું કારણ એ
છે કે — આ હાલડીને કાળુમાં રાખો.

આપણે પણ હાલડીનાં રૂપચેન્દ્રીય ઉપર કાળુ મેળવી આંખિલ
તપને જીવનમાં જોતજોત કરીએ જે દ્વારા આવાનું મલે
છે અને રસનાને ફેટકા પણ મળે છે.

ક્રિયા

જે વસ્તુ ક્રિયાથી ચાલતી હોય તે ભાવનાથી ન થાય
અને જે ભાવનાથી ચાલતી હોય તે ક્રિયાથી ન થાય. પરદેશ
પત્ર લખવો હોય અને કોઈ પત્રનો ભાવ જોતી જાય તો
પરદેશમાં તે ભાવનો ખ્યાલ આવતો નથી. તેનું તો લખાણ
થવું જોઈએ તે ન્યાય મુજબ જે વસ્તુ ક્રિયાથી શક્ય છે.
તે ભાવનાથી શક્ય નથી.

નાના છોકરાને એકડો કરાવતાં પહેલાં લખાવાને પ્રયત્ન કરવો પડે છે. આ એકડો સમજાવવાથી, તેનાથી કાંઈ પતતું નથી, તે માટે તેમને ક્રિયા કરાવવી પડે છે. તેવી રીતે જે વસ્તુ લખવાથી થતી હોય તે બોલવાથી ન થાય.

એક ઘરમાં ભાઈ બહેન તેમની વય તો માત્ર દસ કે બાર વર્ષની હતી. પરંતુ એકવાર અબોલા થતાં એકબીજા બોલવા ન માંડ્યા, બેન દરરોજ સવારના પાંચ વાગે ઉઠતી હતી.

એકવાર ભાઈને સવારના પચેડ કરવા જવાનું, એટલે સવારના પહેલા ઉઠાડવાનું બેનને લખ્યું કે બેન, મને પાંચ વાગે ઉઠાડજે, બેનની બાબુમાં રાત્રે સૂતી વખતે કાગળ મૂકી આવ્યો.

બેને કાગળમાં લખ્યું કે બચુભાઈ તમે પાંચ વાગે ઉઠો. સૂતેલા બચુની બાબુમાં બેન કાગળ મૂકી આવી. આમ બચુભાઈનું કામ પત્યું નહીં.

તે જ ન્યાય મુજબ દાન, તપની ક્રિયા ન હોય અને ભાવ હોય તો પણ દેટલીકવાર વ્યર્થ જાય છે. એટલે તો દાન - શીલ - તપ તે બધાં પૂર્વે કરવાનો કહ્યો છે. દાન વગરનો ભાવ તે ભાવ નથી. દાન પણ ત્યાગ માટે કરવાનું છે. શીલ પણ ત્યાગ માટે કરવાનું છે. તપ પણ ત્યાગ માટે કરવાનો છે. ભાવ પણ ત્યાગ માટે કરવાનો છે.

બીજી રીતે જેમ ઘડી લખાણથી જનુભોધનું ઉઠ-
પાનું કામ પાતું નથી તેમ એકઠી ક્રિયાથી આત્માનું કામ
પાતું નથી તેમાં જનુભોધને જેનને કહેવાની જરૂર હતી.
તે જ મુજબ આપણે ભાવની જરૂર હોય છે.

આપણે ભાવ આવ્યા પછી ક્રિયાની જરૂર નથી. તે
બોલનાર મૂર્ખ છે. ભાવ આવ્યા પછી ક્રિયા હોય નહીં
એવું નહીં પણ ક્રિયા સ્વાભાવિક થઈ જાય છે.

નાના છોકરાને એકડો આવડ્યા પછી એકડો શીખવા-
કેવાનો પ્રયત્ન કરવો પડતો નથી, તેમ ભાવને પામ્યા પછી
ક્રિયા કરવાનો પ્રયત્ન કરવો પડતો નથી, તેથી ક્રિયાને
ઉડાડનારા મૂર્ખ છે. જેનું શાસનના બંધા અનુષ્ઠાનો અને
બંધી ક્રિયાઓ જગતનું મમત્વ મુકવા માટે છે. જગતનું
મમત્વ કરવું તે તો જ્ઞાનીની દૃષ્ટિએ મુખર્ધનું કામ છે.....

(૨) વિધિ

ડાયબિટીસના દર્દીને થોડી સાકર ઓછી થઈ જાય
તો ચક્કર આવે તેથી તેના દર્દીઓ પિપરમિટ કે
ચેંડા આદિની સામગ્રી પોતાની પાસે રાખતા હોય છે.
તેવા દર્દીને સાકર વધી જાય તો પણ બેભાન થવું વગેરે
થાય છે.

તે રીતે સંસારના છવો દર્દી છે વિષયકથાય દર્દી છે
જેનું શાસનનાં અનુષ્ઠાનોની વિધિ એ સાકર છે શ્રી તીર્થ-

નાના છોકરાને એકડો કરાવતાં પહેલાં લખાવાનો પ્રયત્ન કરવો પડે છે. આ એકડો સમજાવવાથી, તેનાથી કાંઈ પતતું નથી, તે માટે તેમને ક્રિયા કરાવવી પડે છે. તેવી રીતે જે વસ્તુ લખવાથી થતી હોય તે જોલવાથી ન થાય.

એક ઘરમાં ભાઈ બહેન તેમની વય તો માત્ર દસ કે બાર વર્ષની હતી. પરંતુ એકવાર અબોલા થતાં એકબીજા જોલવા ન માંડ્યા, જેન દરરોજ સવારના પાંચ વાગે ઉઠતી હતી.

એકવાર ભાઈને સવારના પચેડ કરવા જવાનું, એટલે સવારના વહેલા ઉઠાડવાનું જેનને લાખ્યું કે જેન, મને પાંચ વાગે ઉઠાડજે, જેનની બાબુમાં રાત્રે સૂતી વખતે કાગળ મૂકી આવ્યો.

જેને કાગળમાં લાખ્યું કે બચુભાઈ તમે પાંચ વાગે ઉઠો. સૂતેલા બચુની બાબુમાં જેન કાગળ મૂકી આવી. આમ બચુભાઈનું કામ પટ્યું નહીં.

તેજ ન્યાય સુજ્ઞ દાન, તપની ક્રિયા ન હોય અને બાવ હોય તો પણ હેટલીકવાર બચુ જાય છે. એટલે તો દાન - શીત્ર - તપ તે બાવપૂર્વકે કરવાનો કથો છે. દાન વગરનો બાવ તે બાવ નથી. દાન પણ ત્યાગ માટે કરવાનું છે. શીત્ર પણ ત્યાગ માટે કરવાનું છે. તપ પણ ત્યાગ માટે કરવાનો છે. બાવ પણ ત્યાગ માટે કરવાનો છે.

બીજી રીતે જેમ દહીં લંખાણથી ઘસવાઈતું ઉઠવાનું કામ પડ્યું નહીં તેમ એકલી ક્રિયાથી આત્માનું કામ પડતું નથી તેમાં બચુભાઈને બેનને કહેવાની જરૂર હતી. તે જ મુજબ આપણે ભાવની જરૂર હોય છે.

સાચો ભાવ આવ્યા પછી ક્રિયાની જરૂર નથી. તે બોલનાર મૂર્ખ છે. ભાવ આવ્યા પછી ક્રિયા હોય નહીં એવું નહીં પણ ક્રિયા સ્વાભાવિક થઈ જાય છે.

નાના છોકરાને એકડો આવડ્યા પછી એકડો શીખવાડવાનો પ્રયત્ન કરવો પડતો નથી, તેમ ભાવને પામ્યા પછી ક્રિયા કરવાનો પ્રયત્ન કરવો પડતો નથી, તેથી ક્રિયાને ઉડાડનારા મૂર્ખ છે. જૈન શાસનના બધા અનુષ્ઠાનો અને બધી ક્રિયાઓ જંગતનું મમત્વ મુકવા માટે છે. જંગતનું મમત્વ કરવું તે તો જ્ઞાનીની દષ્ટિએ મુખર્ધનું કામ છે....

(૨) વિધિ

ડાયબિટીસના દર્દીને થોડી સાકર ચોઈ થઈ જાય તો ચક્કર આવે તેથી તેના દર્દીઓ ચિપરમિટ કે ચેન્ડા આદિની સામગ્રી પોતાની પાસે રાખતા હોય છે. તેવા દર્દીને સાકર વધી જાય તો પણ બેભાન થવું વગેરે થાય છે.

તે રીતે સંસારના છવે દર્દી છે વિષયકપાય દર્દી છે જૈન શાસનનાં અનુષ્ઠાનોની વિધિ એ સાકર છે શ્રી તીર્થ-

દિશા ઉંધી છે.

માનવ મુખની પાછળ દોઝોટ કરી છે. પરંતુ સંસારથી મુખ મળતું નથી. જ્યાં મુખ ન મળતું હોય તો માનવે દિશા બદલવી જોઈએ. પરંતુ દિશા બદલતો નથી.

જેક વ્યાપાર કરતાં જો આવક ન થાય અને ઉપરથી મેનુરી માથે પડે તો માનવ વેપાર બદલી નાખે છે. પરંતુ આજે આપણા આત્માની સંસારના વિવેચી કોઈ કાપડો ન હોવા છતાં તેના તરફ તેની આંધળી દોટ વ્યાકું છે.

માનવે મુખ માન્યું છે, બીજામાં અને મુખ છે તેનાથી બીજામાં

અદંભાવ મુખ અનુભવવા દેતું નથી. મોટા શ્રીલીંગ મશીનથી આજે તેલના દુધા ખોદાય છે; પરંતુ યોગ્ય ખોદ્યા પછી તેલની અંભાવના ન હોય તો બીજે ઠેકાણે ખોદે છે.

કાશ્મીરેમ ન કરવાથી મદનત માથે પડે. તેલ હાથમાં આવે નહીં, તે રીતે અદંભાવને છોડીને સોદામાં જવું જોઈએ.

જેક વાદા ભાઈ બસમાં મુસાફરી કરી રહ્યા હતા, તે બસમાં જગ્યા ન હતી, પડી ન જવાય, અને ઉભું રહેવા માટે સાંકળ પકડીને શેઠ ઉભા રહ્યા. શેઠના બીજા હાથમાં ચોપડાઓ હતા.

ત્યાર બાદ ઉભેલા શેઠ પાંચે કંડકટર આવ્યો અને પાંચથે કે દીક્રિટ ક્યાંની આંખે આલતી બસે પૈસા

કર ભગવંત એ તેના ડોક્ટર છે. કહેલી વિધિ ઓછી વધતી થાય તો નુકશાન થાય છે.

હો બલક પ્રેશરવાળાને મિઠું (નમક) ખવરાવવામાં આવે તો દર્દ શાંત થાય છે, અને હાઈ બલક પ્રેશરવાળાને મીઠું ખવરાવવાનું બંધ કરવું પડે છે. નમક શરીરથી વધારે થઈ જાય તો નુકશાન થાય છે.

એ રીતે જે પ્રમાણે વિધિ કહી હોય તે રીતે વિધિ કરવાથી લાભ થાય છે.

કોઈપણ ક્રિયા વિધિ મુજબ થવી જોઈએ. થોડી વધારે કે થોડી ઓછી ન ચાલે. એકમાંથે મગનલાલનો 'મ' માત્ર લખો કે એક અક્ષર ઓછો લખો તો પણ ન ચાલે, તેમ મગનલાલ તથા બીજા છોકરાના વધારાના નામ લખો તો ન ચાલે.

જન્મથી મુંઝો છે. એમ જોવાનારો મુંઝો ન હોય. નેમ ત્રિધિ અત્રિધિ બધું ચાલે, એમ જોવાનારો સમકિતી ન હોય,

આદેશ, પ્રતિક્રમણ પંદર દિવસનું ન થવું હોય તો પંદર દિવસના સામટા પ્રતિક્રમણ જુદા જુદા કરી બેગા કર્ક મારે નહીં. કોઈ છાપાવાળો પંદર દિવસનાં બેગાં છાપાં કરે તે જેવી રીતે દારૂને પાત્ર થાય. અથવા પંદર દિવસનું આવે તો અવાય નહીં, તેમ પંદર દિવસના ક્રમનુસાર પ્રતિક્રમણ ન થાય.

દિશા ઉંધી છે.

માણસ સુખની પાછળ દોડદોડ કરી છે. પરંતુ સંસારી સુખ મળતું નથી. જ્યાં સુખ ન મળતું હોય તો માણસે દિશા બદલવી નેહએ. પરંતુ દિશા બદલતો નથી. એક વ્યાપાર કરતાં ને આવક ન થાય અને ઉપરથી મલુરી માથે પડે તો માણસ વેપાર બદલી નાખે છે. પરંતુ આજે આપણા આત્માની સંસારના વિષયોથી કોઈ કાયદો ન હોવા છતાં તેના તરફ તેની આંધળી દોટ ચાલું છે. માણસે સુખ માન્યું છે, બીજામાં અને સુખ છે તેનાથી બીજામાં

અહંભાવ સુખ અનુભવવા દેતું નથી. મોટા ફીલીંગ મંશીનથી આજે તેલના ફૂવા ખોદાય છે; પરંતુ થોડું ખોદ્યા પછી તેલની સંભાવના ન હોય તો બીજે ઠેકાણે ખોદે છે.

કારણ તેમ ન કરવાથી મહેનત માથે પડે. તેલ હાથમાં આવે નહીં, તે રીતે અહંભાવને છોડીને સોહંમાં જવું નેહએ. એક જાડા ભાઈ બસમાં મુસાફરી કરી રહ્યા હતા, તે બસમાં જગ્યા ન હતી, પડી ન જવાય, અને ઉભું રહેવા માટે સોફા પકડીને શેઠ ઉભા રહ્યા. શેઠના બીજામાં ચોપડાઓ હતા.

ત્યાર બાદ ઉભેલા શેઠ પાસે કંડકટર આવ્યો અને છયું કે ટીકિટ ક્યાંની આપું? ચાલતી બસે તોસા

કાઢવા કેની રીતે ? શેડે કાઢ્યાં માત્ર બનતો કંડકટર સાદેજ તમે સાંકળ પકડી રાખો. કંડકટરે સાંકળ પકડી. અહીંયા શેડે કંડકટરને ચોપડા પકડાવાના બનતો સાંકળ પકડાવી દોવાથી શેડ બસમાં ગળડી પડ્યા.

તેવી જ દ્વાતની દ્વાત આપણી છે. જો જડ સામગ્રી મળ્યેથી જીવન જીવાય જોમ માનીએ છીએ. ચૈતન્યની શુદ્ધિ ભાવના સાંકળ છે. તેને આપણે છોડી દીધી છે.

પરંતુ આજે સુખ મેળવવા છતાં સુખ મળતું નથી. તેના માટે કોઈ તેનું સંશોધન નથી, જોજ નથી. કોઈ કારણ શોધવા તરફ લક્ષ્ય નથી. પિંડે-તે દ્વામાંડે—એ તરફ લક્ષ્ય નથી.

પ્રતિક્રમણ, સામાયિક પૌષ્ઠ, ક્યાં પછી સમતા ન આવે તો સમજવું જોઈએ કે પ્રતિક્રમણની ક્રિયાનો આમાં દોષ નથી, દોષ મારોજ છે.

આંખ દુઃખતી હોય, ડોક્ટર દવા બરાબર જો લખી આપે, ચરમા કરી આપે, અને બરાબર આંખે દેખાતું ન થાય તો તેમાં ડોક્ટરનો દોષ નથી, આંખમાં કોઈ નવો દોષ પેઠો છે.

આંખથી ખીજ બધાને દૂરની વસ્તુ જોઈ શકાતી હોય અને પોતાની આંખથી દૂર જોઈ શકાતું ન હોય તેમાં દોષ પોતાની આંખનો છે તેમ સમજી તમે તરત ડોક્ટર પાસે જાવ છો. ડો. સાહેબ મને વસ્તુ કેમ બરાબર દેખાતી નથી ? તેમાં દૂર રહેલી વસ્તુનો તમે દોષ નથી

માનતા પોતાની આંખનો દોષ માનો છે અને તેની દવા કરે છે તેમ આપણે બીજાના ગુણ જોઈ ન શકાતા હોઈએ તો આપણે માનવું જોઈએ કે આપણામાં ખામી છે.

માનવ માત્રમાં ગુણ ભરેલાં છે. ગુણ વગર માનવ ક્ષમ મળી શકતો નથી, ગુણ વગર માનવ ભવ મળતો હોય તો કોઈ તિર્યચ ન હોય !

માણસ ને સુખ મેળવવાનો સાચો ઉપાય બીજાના ગુણ જોવા તે છે. એ ગુણ જોતો થાય તો પોતાના દુર્ગુણ દેખાય. એમાંથી તેનો સ્વાર્થ ચાલ્યો જાય છે.

સ્વના દર્શનથી સાચું સ્વરૂપ દર્શન થઈ વિશ્વ દર્શન થાય છે.

નાનાં છોકરાં બોલખેટ રમતાં હોય, તેમાં જે છોકરો કેચ ન કરી શકે તો તેમાં કેચ ન કરનારો પોતાની ખામી માને છે.

ઈતરમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે, ‘ પિંડે તે પ્રહાંડે ’ એ સૂત્ર મુજબ માણસોની ઉત્ક્રાંતિ પામવાનો સાચો ઉપાય એજ છે.

કોઈ અસર (પ્રભાવ) આપી વસ્તુને ફરવી હોય તો તેનામાં રહેલા મધ્યબિંદુને પકડવું પડે છે. મધ્યબિંદુને બરાબર પકડો. ત્યાં હથેડો મારો તો જે બાજુના કિનારા ઉપર તેના પર ઘૂંટરી થયા કરે છે એવી જ રીતે સ્વ દર્શન એ જ વિશ્વદર્શન કરાવે છે. વિશ્વદર્શન બીજાના ગુણ જોવાથી થાય છે. અહીં સ્વદર્શન મધ્ય બિંદુ છે.

ધણા પાણીની અંદર એક નાનકડું પાણીનું ટીપું પાણીમાં આપ્યા વર્તુળાકારમાં ચોળું પેદા કરે છે. બીજાના ગુણ ગ્રહણ કરવાનું પણ તેવું છે.

નાનકડો એરી સર્પ કરડે તો માણસ આખો ખલાસ થઈ જાય છે તેમ ગુણ રૂપી નાનકડો સર્પ આત્માના દોષને નાશ કરે છે.

જેવી જેની દષ્ટિ હોય તેને તેવું દેખાય છે. અગ્નિમાં જ્યોતિ દેખાય છે. અને દોષ જોનારો અગ્નિમાં ધૂમાડો જુએ છે.

દષ્ટિજિંદુથી કોઈ જે રાત વચ્ચે દિવસ કહે છે. કોઈ જે દિવસ વચ્ચે રાત કહે છે.

આજે કોઈ પણ માણસે અનાચાર કર્યો હોય તો તેને સુધારવા માટે યોગ્ય ઉપદેશ આપ્યા વગર લોકો ધૃષ્ટાથી જુએ છે. પરંતુ પોતાના માનસિક વ્યભિચારને કોઈ જોઈ શકતું નથી. અને જો જોતો થાય તો માણસ બધામાંથી ગુણ દર્શન કરે છે.

બાઈબલમાં એક વાત આવે છે: કે કોઈ માણસ અનાચારી હતો. લોકોએ ખૂબ ધૃષ્ટા કરી ખૂબ માર્યો. દોષી માણસને પોતાની ભૂલ કબુલ કર્યા પછી પણ લોકોએ તિરસ્કાર આપ્યો કર્યો નહીં. લોકોએ ગુરુને કહ્યું: આમને કારમી સજા કરો. 'ઈસ્રુખિરતે કહ્યું; જે કોઈને આજ્ઞાગી ખરાબ વિચાર ન આવ્યો હોય તે રહી જવ. બાકીના લાગી જવ. એટલે કોઈ પણ રહી શક્યું નહીં. કારણ બધા દોષિત હતા.

આંખ જાણે ભોળ કહે મે. ચેત્તાને નાનો ભોળ
સાનીં એમ આપણે જાણના રોયો ભોળ કહીએ છીએ. પરંતુ
આપણા રોયો ભોળ સકતા નથી.

૧૨-દયાને એ ઓળખ છે. અંધમ એ વ્યવસ્થા પામતું
અનુકૂળ છે. ! ઓળખા દોષોનું મોત એ 'અરી' છે. આ
એ આપણાની બની જાય તો આત્માનો બેઠો પાદ મળે જાય.

મરીની અંદર આંખ, કાન, નાક, છબ ઇલાદિ
બધેને જુદું દેખાય છે પણ તેમણે આખા અરીસામાં દૃશ્ય
તો એક છે. તેવી રીતે જ મુખ પ્રાપ્તિના અનુકૂળનો
અનેક છે. તે જાણતું હાલે હાલિંક ગુણને ભેગા અને સ્વ
દોષોનું દર્શન કરવું તે છે.

કેન શાસનમાં એક કથા આપે છે કે :-એક કોટુંબિક
અંધનિવાસ શેઠને અંધ કાઢવાનો હતો. પરંતુ શેઠને ફરસદ
નદી' મળી ચક્રવાતી, તેમજ દેટલાંક કોટુંબિક કારણોસર
અંધ નીકળતો નહીં. દોઈવાર દોઈ ગુજરી જાય તો
દેટલીક વાર વહુની ગુવાવડ નો પ્રસંગ હોય તો દોઈક
વાર લગ્ન પ્રસંગ વગેરે હોય કુટુંબ મોટું હોવાના
પરિણામે દોઈ ને દોઈ કારણો આવી જતા અને અંધ
અંધ રહ્યા જ કરતો

શેઠની વયમર્યાદા પણ પૂર્ણતાને આરે આવી પહોંચી
હતી. આમને આમ સમય વીતી જશે તો અંધ કથારે
નીકળશે ? હવેતો આવતી સાલે તો જરૂરથી અંધ કાઢીને
મેલી બાધા પૂર્ણ કરવી, તેવું નક્કી થયું' ત્યાં તો નાના

દિકરાની વહુને જ સુવાવઠ પ્રસંગ આવવાની તૈયારી હતી. નાના છોકરાની વહુ સમજી અને ચાલાક હતી.

તેણે કહ્યું, 'તમે ખુશીથી સંઘ કાઢો મારા લીધે સંઘનો અંતરાય સહુને થાય તે સાફ નહીં'.

સંઘ વાજતે ગાજતે નીકળ્યો. નાની વહુ દરરોજ સંઘની અનુમોદના કરે કે આજે સંઘ અમુક ગામમાં પહોંચ્યો હશે. તેનું ભવ્ય સ્વાગત થતું હશે.... અને પોતાની જાતને અભાગણી માનતી રહી. એમ કરતાં કરતાં ગણત્રીના દિવસે ગણતા પાલોતાણા સંઘને પહોંચવાનો મુકરર દિવસ આવ્યો. સવારના તે વહેલી ઉઠી. ને મનમાં નક્કી કર્યું કે જો શંત્રુજયના આદીશ્વર ભગવાન સાક્ષાત દર્શન આપે તો મારો દીરનો દાર દુર્ભાગી એવી હું હં પ્રભુ તારા ઠઠે ચઢાવું. ખેચાર કરતાંની સાથે તુર્ત જ અધિષ્ઠાયક દેવ આદીશ્વર દાદાની પ્રતિમા લઈ આવ્યા. પોતાનો દાર વહુએ પ્રેમગરો પૂજા સાથે ભગવાનને પહેરાવ્યો; પ્રતિમા તેના મૂળસ્થાને સિદ્ધગિરિ પહોંચી ગઈ.

સંઘ સવારમાં સિદ્ધગિરિ ચઢ્યો અને ઉપર પહોંચ્યો. શેઠે પ્રભુના ગળામાં પોતાનો દાર જોઈ નક્કી કર્યું, કે આ દાર તો મારી તિજેરીનો છે. મારા ધન્ય ભાગ્ય છે. ઘરે આવ્યા પછી છોકરાની વહુને વાત પૂછી અને વહુએ અથથી ધનિસુધીની વાત કહી, શેઠ પગ, ખૂબ ખુશી થયા. અને કહે, ખરી યાત્રા તો તમે જ કરી. કારણ 'પિંડે તે દમીટે'

ચોતાની જાતને જોમ માને છે કે હું છું તો
 છે અને મારાથી જગત શેત્રે છે. તો તે મુખ્ય છે
 માખરે તે હાંસીને પાત્ર બને છે.
 એક સાળ બચમાં મુસાફરી કરી રહ્યો હતો ચોતાની
 હાંકતાં એને કહ્યું, હું કેટલી સેવા કરે છું; હું
 કાત તો આ જગતનું.....થું.....યાત ?

કંડકટરે કહ્યું, સાચી વાત. સંબ્રહસ્થાનમાં તમારા
 મા ગધેડાની જરૂર હતી. નહીં તો સંબ્રહસ્થાનમાં
 તમી આવત. આને પણ ચોતાની મહત્તા ગાનારા બીજાને
 માટે હમેશાં હાંસીને પાત્ર બને છે.

ચિંતન અને ચેતના

હરેક હુકાનદારને, પટાવાળાને નાઇ વગેરે હરહંમેશ
 માટે એક જ વાત કરે છે કે માણસને સારી સુવિધા રહે
 તે માટે આ હુકાન છે. તેના માટે સગવડતા વધારીએ
 છીએ. આમ સ્વાર્થનો વાયુ જોરશોર્સથી ફૂંકાતો ગયો છે.
 આજે વેધો ડોકટરો કહે છે કે રોગીની સેવા કરવા માટે
 અમે ધંધા શરૂ કર્યા છે. પરંતુ ચોતાને પૈસા કમાવા
 માટે હું ડોકટર, વેધા કે વકીલ બન્યો છું. તે વાત હાંસી
 રહે છે. જેમ બગલો ચોતાની જાતને અંતાડી શિકાર કરવા

માટે નદીમાં કે સરોવરમાં ધ્યાનસ્થ બેઠેલો હોય છે, તેવી વસ્તુ આજની છે....!

જો તેમ ન હોત તો પેટ પૂરતો રોટલો મળ્યા પછી ગરીબોની સેવા કરનાર, મદત દવા આપનારા વૈદ્ય, ડોક્ટરો, ઠામઠામ જોવા મળી શકતા હોત પહેલાંના વૈદ્યો કે હકીમો આજના જમાના જેટલું સહુયા ન હતા. પરંતુ તેઓ ગરીબોની સેવા કરવા માટે ગરીબોને પૈસાની જરૂર હોય તો પૈસા આપતા. દવાની જો જરૂર હોય તો દવા આપતા. પરંતુ આજના યુગમાં સાચે જ એવા માણસો જોવા મળે છે.

પહેલાંના વૈદ્યો દવા કદાચ કોઈને મદત આપતા. છતાંયે કોઈને ઢાંડી પીટાવીને કહેતા નહીં જ કે મેં આ ગરીબની આબરૂ રાખી. પૈસા આપ્યા. તેનું કોઈપણ માનપત્ર લેતા નહીં અને વગર નામના કે વગર તખ્તીએ સહુના હૃદયમાં અમર યાદગાર બની જતાં હતાં.

આજના માનપત્ર મેળવનારાં ફોટાની ફેમમાં કે બીનની દિવાલમાં જડાઈ ગયાં હોય છે. કોઈનાય હૃદય સુધી તો પહોંચી શકતાં નથી. જ્યારે પહેલાના વૈદ્ય, હકીમો કહેતાં કે અમે બીજાની સેવા અમારા સ્વાર્થ માટે કરીએ છીએ. સ્વ જોટલો આત્મા અને અર્થ જોટલો પ્રયોજત. આત્માના પ્રયોજન માટેની એવા કરીએ છીએ. આજે લોકો પરમાર્થની વાતો કરનારા છે પરંતુ પારકાની સેવા કરતાં જ નથી તો તેઓ પોતાના આત્માની એવા કરતાં નથી.

માટે છાપાવાળો દેશે, 'અમે તમને બરાબર સમાચાર મળી રહે તે માટે છાપાં વેચીએ છીએ.'

દરજીને પૂછીએ તો 'શરીર તમારું' કંઠાય, માટે કપડાં શીવી આપીએ છીએ. આમ દરેકના પ્રત્યુત્તર રૂપે એક બાઈ દેશે છે કે તમને બધાને પૈસા મળી રહે તે માટે અમે પૈસા ચુકવીએ છીએ.

સ્વ માટે ધર્મ કરવાવાળો સાચો પરમાર્થ આપી શકે છે માટે સ્વને ધ્યેય મિત્ર શાખીને જૈન શાસનના મિત્રાંતે સમજવા પ્રયત્ન કરવો જોઈએ.

જૈન શાસનમાં તો શત્રુ છે કે, છ કાયાનું અણય-દાન આત્માના માટે કરવાનું છે. સામાયિક, પૈતૃય દાન પોતાના આત્મા માટે કરવાનું છે. આ રહસ્ય જોજો બ્રહ્મતાં દાય તેઓને કદાપિ અભિમાન આવતું નથી. પરમાર્થ જો લોટ છે અને સ્વાર્થ જો ગીહું છે. ગીહાંને લોટની જગ્યાએ વાપરવાની જેવી હાલત થાય તેવી હાલત આજે આપણી છે. સ્વાર્થમાં પરમાર્થ આવી જાય છે. વસ્તુનો રંગ જોતાં વસ્તુ જોવાઈ જાય માટે પરમાર્થ દ્વારા સ્વાર્થને અને સ્વાર્થ દ્વારા પરમાર્થનું ચાતું સ્વરૂપ સમજી. 'પૂર્ણાત પૂર્ણમ્' નો માર્ગ લેવો જોઈએ.

માણસને જેવી રીતે કોઈની નજર લાગી ન જાય માટે ગાંધે કે આંખ પાંચે મેંશનું ટીકું કરાય છે, તેથી મણુચ શોભાયમાન પણ લાગે છે. પરંતુ તેજ માણસને જો આખા શરીરે મેંશ લગાડવામાં આવે તો તે હાંસીને પાત્ર બને છે. તેવી જ રીતે આત્માનો સ્વાર્થ જો શરીરના

સ્થાને છે અને પરમાર્થ એ મેંશની ટીકીના સ્થાને છે. હવે મેંશને સર્વસ્વ માનીએ તો શું થાય? માટે સ્વાર્થને મુખ્ય કેન્દ્ર બિન્દુ બનાવો. જેઓએ આત્માના સ્વાર્થને મુખ્ય કેન્દ્ર બિન્દુ રાખેલ છે તેનામાં મૈત્રી ભાવ આવ્યા વગર કદાપિ રહેતો નથી. કેમકે બીજાના આત્માને સ્વ સ્વરૂપે જુવો તે જ સાચો સ્વાર્થ છે.

‘આત્મવત્ સર્વ ભૂતેષુ’ કેમ કહ્યું?

‘દેહવત્ સર્વ ભૂતેષુ’ કેમ ન કહ્યું?

દરેક જીવના આત્મા તરફ લક્ષ રાખવાનું છે. બીજા આત્માની ભૌતિક સિદ્ધિ જોતાં તે વિચારે, ‘પૂર્વ કાળમાં આ ભાઈએ જરૂર કોઈ ધર્મ સાધના કરી છે તેથી તે સુખી છે. તેમાં તે ધર્મ જુએ છે. આમ જોતાં એ આનંદ પામે છે કારણ કે તેમાં તેને ધર્મ દેખાય છે એટલે મૈત્રી ભાવને પામવાવાળો ઉપરના કચરા કે ખોખાનાં દર્શન કરવાવાળો હોતો નથી.

જો એ દેહમાં વાસનાથી દર્શન કરે તો મૈત્રીભાવ ટકી શકે નહીં કારણ કે પુદ્ગલ એ જડતું બનેલું છે. તેમાં રાગ જડનો આવવાનો અને જ્યાં જડનો રાગ આવ્યો એટલે મૈત્રી ટકી શકે નહીં. પુદ્ગલનો રાગ જ્યાં સુધી ઉપાદેય ભાગે ત્યાં સુધી સમ્યક્ત્વ દેશવિરતિ સર્વવિરતિ પામી શકાય નહીં. એટલે સમ્યક્ત્વ દેશવિરતિ સર્વવિરતિ મૈત્રી ભાવ વિના ટકી શકે નહીં. માટે મૈત્રી ભાવના એ સર્વની જડ છે.

મૈત્રીના કારણે પંચ પરમેષ્ઠિ એ અરિહંત-સિદ્ધ આચાર્ય-ઉપાધ્યાય-સાધુ બન્યા છે. પંચ પરમેષ્ઠિમાં તેઓ મુકાયા છે. દુનિયાની સર્વશ્રેષ્ઠ વસ્તુઓમાં પંચ પરમેષ્ઠિ સ્થાન પામ્યા છે. દુનિયાના કોઈપણ માણસ કરતાં મૈત્રીભાવ વાળાને અધિક સુખ હોય છે. કારણ કે તેઓને બીજા સર્વમાં શુભ સિવાય કંઈજ દેખાતું નથી.

મૈત્રી આદિ જાણનારો, વૃક્ષાદિ ખાદ્ય એકેન્દ્રિયને વિચારે છે. કે આજીવ, અવ્યવહાર રાશીમાંથી વ્યવહારમાં આવ્યો છે. એવી રીતે બેઈન્દ્રિય, તેઈન્દ્રિયને જોતાં વિચારે કે કંઈક શુભ કરતાં કરતાં ઉંચો આવ્યો લાગે છે. અને એક વાર શુભ કરતો કરતો ચોખ્ખતા થશે તો શુદ્ધ પેણુ બની જશે.

અરિહંત અને સિદ્ધ પણ ‘આત્મવત્ ભૂતેષુ’ એ ન્યાયે સર્વનું દર્શન કરે છે. બધાનો આત્મા ઉપાદાનમાં તો અનંત જ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્રવાળો છે. આ આત્મવત્ સર્વ ભૂતેષુનું દર્શન કરતાં ખાલી જડ શરીરના કોયડાનું ક્ષિત્ત જેવા કોણ ધ્રુવે ?

આવિશાન મકાન ઉપર કચરો ભરાઈ ગયો હોય કે ખાવા લાગી ગયા હોય તો કોઈ તે મકાન ઉપર કુહાડો મારતો નથી, પરંતુ તેની ઉપરથી કચરો સાફ કરાવી રંગરોગાન કરે છે. એવી રીતે બીજાના કે પોતાના આત્મા ઉપર કર્મ કે રાગ-દ્વેષનો કચરો દેખાય છે તો તેના ઉપર દ્વેષ ન કરતાં તેનો મેલ કેમ સાફ થાય.

મૈત્રીના કારણે પંચ પરમેષ્ઠિ એ અરિહંત-સિદ્ધ આચાર્ય-ઉપાધ્યાય-સાધુ બન્યા છે. પંચ પરમેષ્ઠિમાં તેઓ મુકાયા છે. દુનિયાની સર્વશ્રેષ્ઠ વસ્તુઓમાં પંચ પરમેષ્ઠિ સ્થાન પામ્યા છે. દુનિયાના કોઈપણ માણસ કરતાં મૈત્રીભાવ વાળાને અધિક સુખ હોય છે. કારણ કે તેઓને બીજા સર્વમાં શુભ સિવાય કંઈજ દેખાતું નથી.

મૈત્રી આદિ જાણનારો, વૃક્ષાદિ ખાદ્ય એકેન્દ્રિયને વિચારે છે કે આજીવ, અવ્યવહાર રાશીમાંથી વ્યવહારમાં આવ્યો છે. એવી રીતે બેઠ્ઠિન્દ્રિય, તેઠ્ઠિન્દ્રિયને જોતાં વિચારે કે કંઈક શુભ કરતાં કરતાં ઉંચો આવ્યો લાગે છે. અને એક વાર શુભ કરતો કરતો યોગ્યતા થશે તો શુદ્ધ થઈ બની જશે.

અરિહંત અને સિદ્ધ પણ ‘આત્મવત્ ભૂતેષુ’ એ ન્યાયે સર્વનું દર્શન કરે છે. બધાનો આત્મા ઉપાદાનમાં તો અનંત જ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્રવાળો છે. આ આત્મવત્ સર્વ ભૂતેષુનું દર્શન કરતાં ખાલી જડ શરીરના કોયડાનું કિત-જોવા કોણ ઈચ્છે ?

આવિશાન મકાન ઉપર કચરો ભરાઈ ગયો હોય કે ખાવા લાગી ગયા હોય તો કોઈ તે મકાન ઉપર કુહાડો મારતો નથી, પરંતુ તેની ઉપરથી કચરો સાફ કરાવી રંગરોગાન કરે છે. એવી રીતે બીજાના કે પોતાના આત્મા ઉપર કર્મ કે રાગ-દ્વેષનો કચરો દેખાય છે તો તેના ઉપર દ્વેષ ન કરતાં તેનો મેલ કેમ સાફ થાય.

સ્થાને છે અને પરમાર્થ એ મેંશની ટીક્ષીના સ્થાને છે. હવે મેંશને સર્વસ્વ માનીએ તો શું થાય? માટે સ્વાર્થને સુખ્ય કેન્દ્ર બિન્દુ બનાવો. જેઓએ આત્માના સ્વાર્થને સુખ્ય કેન્દ્ર બિન્દુ રાખેલ છે તેનામાં મૈત્રી ભાવ આવ્યા વગર કદાપિ રહેતો નથી. કેમકે બીજાના આત્માને સ્વ સ્વરૂપે જુવો તે જ સાચો સ્વાર્થ છે.

‘આત્મવત્ સર્વં ભૂતેષુ’ કેમ કહ્યું?

‘દેહવત્ સર્વં ભૂતેષુ’ કેમ ન કહ્યું?

હરેક જીવના આત્મા તરફ લક્ષ રાખવાનું છે. બીજા આત્માની ભૌતિક સિદ્ધિ જોતાં તે વિચારે, પૂર્વ કાળમાં આ ભાઈએ જરૂર કોઈ ધર્મ સાધના કરી છે તેથી તે સુખી છે. તેમાં તે ધર્મ જુએ છે. આમ જોતાં એ આનંદ પામે છે કારણ કે તેમાં તેને ધર્મ દેખાય છે એટલે મૈત્રી ભાવને પામવાવાળો ઉપરના કચરા કે ખોખાનાં દર્શન કરવાવાળો હોતો નથી.

જો એ દેહમાં વાસનાથી દર્શન કરે તો મૈત્રીભાવ ટકી શકે નહીં કારણ કે પુદ્ગલ એ જડનું બનેલું છે. તેમાં રાગ જડનો આવવાનો અને જ્યાં જડનો રાગ આવ્યો એટલે મૈત્રી ટકી શકે નહીં. પુદ્ગલનો રાગ જ્યાં સુધી ઉપાદેય ભાગે ત્યાં સુધી સમ્યક્ત્વ દેશવિરતિ સર્વવિરતિ પામી શકાય નહીં. એટલે સમ્યક્ત્વ દેશવિરતિ સર્વવિરતિ વિના ટકી શકે નહીં. માટે મૈત્રી ભાવના જડ છે.

ગૈત્રીના કારણે પંચ પરમેશ્વરોને અરિહંત-સિદ્ધ આશય-ઉપાધ્યાય-સાધુ બન્યા છે. પંચ પરમેશ્વરોમાં તેઓ સુખાચાર છે. દુનિયાની સર્વદૈવ્ય વસ્તુઓમાં પંચ પરમેશ્વરો સ્થાન પામ્યા છે. દુનિયાના દૈર્ઘ્યમય માણસ કરતાં ગૈત્રીનાચ વચ્ચેના અધિક સુખ હોય છે. કારણ કે તેઓને બીજા સર્વમાં શ્રુત દિવાય દાંડવ દેખાતું નથી.

ગૈત્રી આદિ યજુર્વેદો, વૃક્ષાદિ જાદર એકેન્દ્રિયને વિચારે છે કે આજીવ અવ્યવહાર રાશીમાંથી બચવામાં આવ્યો છે. એવી રીતે બેદન્દ્રિય, તેદન્દ્રિયને ભેદમાં વિચારે કે દાંડવ શ્રુત કરતાં કરતાં ઉચ્ચ આવ્યો તાલે છે. અને એક વાર શ્રુત કરતો કરતો યોગ્યતા થયે તો શુદ્ધ પંચ બની જાય.

અરિહંત અને સિદ્ધ પણ 'આત્મવત્ ભૂતેષુ' એ ન્યાયે સર્વત્ર દર્શન કરે છે. બધાનો આત્મા ઉપાદાનમાં તો અનંત જ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્રવાળો છે. આ આત્મવત્ સર્વ ભૂતેષુ દર્શન કરતાં ખાલી જડ શરીરના હોયવાનું દિલ ભેલા હોય છે ?

આત્મિયાન મકાન ઉપર કચરો ભરાઈ ગયો હોય કે બાવા લાગી ગયા હોય તો હોઈ તે મકાન ઉપર કુહાડો મારતો નથી, પરંતુ તેની ઉપરથી કચરો સાફ કરાવી રંગરોગાન કરે છે. એવી રીતે બીજાના કે પોતાના આત્મા ઉપર કર્મ કે રાગ-દેવનો કચરો દેખાય છે તો તેના ઉપર દેવ ન કરતાં તેનો મેલ કેમ સાફ થાય.

સ્થાને છે અને પરમાર્થ એ મેંશની ટીક
હવે મેંશને સર્વસ્વ માનીએ તો શું થાય
મુખ્ય કેન્દ્ર ખિન્દુ બનાવે. જેઓએ આ
મુખ્ય કેન્દ્ર ખિન્દુ રાખેલ છે તેનામ
આવ્યા વગર કદાપિ રહેતો નથી. કેમકે
સ્વ સ્વરૂપે જુવે તે જ સાચો સ્વાર્થ છે.

‘આત્મવત્ સર્વ ભૂતેષુ’ કેમ કહ્યું ?

‘દેહવત્ સર્વ ભૂતેષુ’ કેમ ન કહ્યું ?

દરેક જીવના આત્મા તરફ લક્ષ રાખવ
આત્માની ભૌતિક સિદ્ધિ બેતાં તે વિચારે,
આ ભાઈએ જરૂર કોઈ ધર્મ સાધના કરી
સુખી છે. તેમાં તે ધર્મ જુએ છે. આમ બે
પામે છે કારણ કે તેમાં તેને ધર્મ દેખાય છે
ભાવને પામવાવાળો ઉપરના કચરા કે ખોરા
ઠરવાવાળો હોતો નથી.

બે એ દેહમાં વાસનાથી ઘર્ષન કરે તો મો
શકે નહીં કારણ કે પુદ્ગલ એ જડતું બનેલ
રાગ જડનો આવવાનો અને જ્યાં જડનો ર
એટલે મૈત્રી ટકી શકે નહીં. પુદ્ગલનો રાગ જ્યાં ર
લાગે ત્યાં સુખી અમ્યક્ત દેશવિરતિ સર્વવિરતિ પ
નહીં. એટલે અમ્યક્ત દેશવિરતિ સર્વવિરતિ
વિના ટકી શકે નહીં. માટે મૈત્રી ભાવના
જડ છે.

આત્મા દેખી શકાતો નથી તો આત્માનું દર્શન
 ॥ રીતે કરવું ?

જેવી રીતે પવન નજરે દેખી શકાતો નથી. પરંતુ
 ॥ શુષ્ક દેખાય છે. તેમ આત્મા દેખાતો નથી. અને
 આત્માના શુષ્ક દેખાય છે. આ રીતે આપણે શુષ્કાને ભેતાં
 ખીંચે તો આત્માનું દર્શન થાય છે. આત્માને અંદરથી
 દ્વંદ્વ કરીશું તો આત્માના બહારનો મેલ નીકળી જાય છે.
 મ શરીરની અંદરનું લોહી શુદ્ધ થાય તો બહારના ગળ
 વ્રમડા મટી જાય છે તેમ આત્માનું દર્શન થતાં રાગ
 ય મટી જાય છે. આપણે શરીરને ભેદાં છીએ પરંતુ
 આત્માના આધારે જ શરીરની કીંમત છે. તે વિસરી જવાયું
 . શાહીના આધારે શાહીની બાટલી બોલાય છે. જો શાહી
 હોય તો શાહીની બાટલી ન બોલાય માટે આત્માનું
 ધર્મ કરવા કટિબંધ બનો.....!

સરકારની સામે લાલખતિ

આર્યસંસ્કૃતિ પ્રધાન ભારત દેશમાં ધાર્મિક ટ્રસ્ટમાં
 સરકારે હસ્તક્ષેપ કરવાની બાબત થાય છે ત્યારે વિચાર એ
 આવે છે કે બીનધર્મવાદી આ સરકારે ધર્મ સાથે ક્યારે
 છેડાબંધી કરી છે ? જે સરકારને ધર્મ સાથે કંઈ લેવા
 દેવા નથી જે સરકારને ધર્મ સાથે છુટાછેડા છે. તે સરકાર
 રને આ ધાર્મિક ટ્રસ્ટમાં માથું મારવાની હરગીજ જરૂર
 નથી. સરકાર જો તેમાં પોતાનું ઠહાપણ ડાળશે તો તેનું

તેની કાળજી રાખવાની હોય. વૈદ્ય દર્દ પર દવા કરે છે.
 દરદી ઉપર દ્વેષ ભાવના કરતો નથી.

જેણે પોતાના આત્માનું દર્શન કર્યું હશે તેઓજ
 બીજાના આત્માનું દર્શન કરી શકે છે કાપડીયા પાસે
 કાપડ હશે, તે બીજા લોકોને આપી શકશે, તેમ
 પોતાના આત્માનું દર્શન હશે, તે બીજાના આત્માનું
 દર્શન કરી શકે છે ત્યાં પછી વિકાર નહીં થાય.
 કારણ આત્મા એ શુદ્ધ છે. પવનના જેવો નિર્પવાન છે.

અઢાર પાપ સ્થાનકના આધાર જડનો રાગ છે. એટલે
 શાસ્ત્રકારોએ જડ ઉપરથી રાગ કાઢવાનું કહ્યું છે એટલે કે
 તે જ રીતે ચેતન ઉપર દ્વેષ કાઢવાનું કહ્યું છે.

પ્રશ્ન :— જડ ઉપર દ્વેષ થાય તો વાંધો નહીં ને ?

જડ ઉપર દ્વેષ પણ બીજા જડના રાગના કારણે થાય
 છે. એટલે તેના પેટામાં જોઈએ તો જડ ઉપર રાગ જ
 કારણ છે.

મુક્તિનગરમાં સડકની (રસ્તાની) ખાનાખરાળી કરનાર
 જડનો રાગ છે. રસ્તામાં મોટર ચાલતી હોય, પથ્થરો
 પડ્યા હોય, તો એ વખતે પથ્થરોનો દ્વેષ કરવાથી માગ
 સુગમ બનતો નથી પરંતુ પથ્થરોને બીજી તરફ ખસેડવા
 પડે છે. તેવી રીતે જ જડ ઉપર દ્વેષ કરવાથી મુક્તિ
 મળવાની નથી. પરંતુ જડના રાગને બાબુ ઉપર મુકવાથી
 મુક્તિ મળશે.

આત્મા દેખી શકાતો નથી તો આત્માનું દર્શન
કી રીતે કરવું ?

જેવી રીતે પવન નજરે દેખી શકાતો નથી. પરંતુ
તેના ગુણ દેખાય છે. તેમ આત્મા દેખાતો નથી. અને
આત્માના ગુણો દેખાય છે. આ રીતે આપણે ગુણોને જોતાં
શીખીએ તો આત્માનું દર્શન થાય છે. આત્માને અંદરથી
શુદ્ધ કરીશું તો આત્માના બહારનો મેલ નીકળી જાય છે.
જેમ શરીરની અંદરનું લોહી શુદ્ધ થાય તો બહારના ગળ
-શુભડા મટી જાય છે તેમ આત્માનું દર્શન થતાં રાગ
દ્વેષ મટી જાય છે. આપણે શરીરને જોઈએ છીએ પરંતુ
આત્માના આધારે જ શરીરની કીંમત છે. તે વિસરી જવાયું
છે. શાહીના આધારે શાહીની બાટલી જોલાય છે. જો શાહી
ન હોય તો શાહીની બાટલી ન જોલાય માટે આત્માનું
દર્શન કરવા કટિબંધ બનો.....!

સરકારની સામે લાલખત્તિ

આર્યસંસ્કૃતિ પ્રધાન ભારત દેશમાં ધાર્મિક ટ્રસ્ટમાં
સરકારે હસ્તક્ષેપ કરવાની જાણ થાય છે ત્યારે વિચાર એ
આવે છે કે બીનધર્મવાદી આ સરકારે ધર્મ સાથે ક્યારે
છેડાખંધી કરી છે ? જે સરકારને ધર્મ સાથે કંઈ લેવા
દેવા નથી જે સરકારને ધર્મ સાથે છુટાછેડા છે. તે સરકાર
રને આ ધાર્મિક ટ્રસ્ટમાં માથું મારવાની હરગીજ જરૂર
નથી. સરકાર જો તેમાં ચોતાનું ઠહાપણ ડાળશે તો તેડું

પરીણામ મળ્યું જ નહોતું. આમ જોઈને ગરકાર મામિલો
મિલકત આપણે જેમ રૂપે, ત્યાં જોવાનો કાળો પડે છે.

મામિલો મિલકત પર ભીન પર્માણી કે પર્માણી કોઈ
પણ ગરકારને કાળજીરિ કે દરમ્યાનજિરિ કરવાની ભીનભેળ
જરૂર નથી. કેમકે મામિલો મિલકત ક્યાં વાપરતી-ક્યાં ન
વાપરતી તેની સુંદર વ્યવસ્થા રાજીના કાલી, મદનિ, ત્યાગી,
ગોસિયા અને અનંત જાની બગવંતોએ આગોજન કરી
છે. તેના સાત દોંગોની વ્યવસ્થા સ્વયંપૂર્ણ, પરિપૂર્ણ સંપૂર્ણ
સુંદરતાવાદી છે. આ વિષયમાં કોઈને ઘાતમેદા કરવાનો
કોઈપણ અધિકાર નથી.

પ્રજ્ઞના કલ્યાણમાં દેશના કલ્યાણને ભુલી જનારી
આજની ડારી ગળાતી સંસ્કારને ભારતની ભુમિને નહેરો
ખાંધી નવા જવી છે. ડામરની પાટી સડકો ખાંધી શબ્દ-
ગારવી છે. આણંબોબોના કારખાનાઓ નાખી દેશને ઉત્કર્ષ
સાધવો છે. આ કારખાના, નહેરો, સડકો બનાવવા માટે
જેઈતા મરીનો પરદેશમાંથી લાવી ગોરી પ્રજાને દેશની સંપત્તિ
આપી દેવી છે. હાર્યો બુગારી જેમ બુગારમાં બમણું રમે તેમ
પાંચમી પંચવર્ણીય યોજના દેશના ફળદ્રુપ ભેજાએ ઘડી
લીધી છે તેમાં જેઈતા અણજે રૂપીયા લાવવા ક્યાંથી-એટલે
લીધું ભીખનું છપ્પનીયું હાથમાં ને ચાહ્યા ભીખ માંગવા
પરદેશ ત્યાંથી કરોડોની સંપત્તિ લઈ આવ્યા....પરિણામે
દેશને દેવાદાર બનાવ્યો અને હવે ટ્રસ્ટોના પૈસા પણ ફરજ-
યાત લોન તરીકે લેવાના નક્કી કર્યા છે.

અનુસંધાન ટાઈટલ પેજ ૩ ઉપર

આરક્ષી સંપત્તિ આવ્યા પછી ચોજના અધુરી દેખાઈ એટલે
શિકાર શોધવા નીચળા પડ્યા ત્યાં જરૂરી જોરાઈ તેમને મઠ અને
મંદિરોમાં ભાર્યા અને લીધું તીર હાથમાં અને ધર્મ સાગરમાં
રમતા મઠ મંદિરોની ખજર લેવાનો નિર્ધાર કર્યો છે. એટલે તો મન
ભાવતા દરે લોન લેવાનું સરકારે નક્કી કર્યું છે.

જે મંદિર - મઠોએ દિંસાની નિગ્રમાંથી દેશને જાગૃત કરી
દેશનું ગૌરવ સાધ્યું, આત્માનો ઉત્કર્ષ સાધ્યો, જીવનનો મર્મ સાધ્યો,
વળી જે મંદિર - મઠોએ સત્યનો વાસ સહુના હૃદયમાં કરી આપી
સરકારને આર્થિક કાયદો કરી આપ્યો; જે મંદિર - મઠોએ સદાચાર
અને પવિત્રતા આપી દેશનો અનાચારની અગ્નિ ખાઈમાંથી ઉદ્ધાર
ક્યો જે મંદિર - મઠોએ પરિશ્રદ્ધતાને પિશાચ સમી જતાવી સંતોષની
પાંસડીઓ વગાડી. અદિંસાની નોખતો ગળતી સત્યના પડથમ
વગાડી : પવિત્રતાની નાદો યુગ્મતી સારા ભારતને સભર બનાવ્યું
તે જ ભારત જે મંદિરો - મઠોના શિકાર કરશે તો તેને આપણે
કર્ષ દેશમાં મુકશું. નીમકહરામ કે નીમકહલાલ ? ફતરા જેવું
જનાવર પ્રાણી પણ નીમકહલાલ હોય છે ત્યારે ભારત સરકાર
જે નીમકહરામ બનશે તો તે ફતરા કરતાં પણ ખરાબ છે તેમ
કહેવાયાં અતિશય યુક્તિ નહીં જ થાય. તેથી સરકારે ધાર્મિક ટ્રસ્ટ
મિત્રમાં ડબલગરી કરવી જોઈએ નહીં અને જે ડબલગરી કરશે
તો તેનું પરિણામ ધણું વિષાતક, નાશક આવશે. તેના ક્ષણ રૂપે
સરકારને ધણું જ શોષણ પડશે. આ કાયદો આધ્યાત્મિકતા
સંસ્કૃતિને વિલીન કરનારો છે. અરે ! જડમૂળથી ઉખેડીને જમીન-
દોસ્ત કરનારો છે.

લોકશાહી સરકાર પ્રજાજનોની લાગણી દુભાય તેવું કેમ કરતી
દશે ? લોકશાહી સરકાર કહેવાય છે એટલે જ ને ? આ મિલથી
જેનોની કરોડો અખળેની મીલકત જોખમમાં આવશે. સમગ્ર ધર્મમાં
અંધાધૂંધી વ્યાપશે. સદાચાર અને પવિત્રતાની વાતો ભુંસાઈ જશે.
તેથી સમગ્ર ધર્મોએ આ કાયદા સામે પ્રચંડ વીરોધ કરવો જોઈએ.
જેનોને માટે આ પ્રશ્ન જન્મ મરણનો છે એટલું જ નહીં જન્મોજન્મ
(અનુસંધાન ટાઈટલ પેજ ૪ ઉપર)

પરીણામ ઘણું જ ખતરનાક આવશે. દરે સરકાર ધાર્મિક મિલકત આવક ઉપર ૬૫% લઈ લેવાનો કાયદો ઘડે છે.

ધાર્મિક મિલકત પર ખીન ધર્મવાદી કે ધર્મવાદી કોઈ પણ સરકારને ડબલગિરિ કે દરમ્યાનગિરિ કરવાની મીનગેખ જરૂર નથી. કેમકે ધાર્મિક મિલકત ક્યાં વાપરવી-ક્યાં ન વાપરવી તેની સુંદર વ્યવસ્થા પુર્વના ઝાળી, મહર્ષિ, ત્યાગી, ઓલિયા અને અનંત જ્ઞાની ભગવંતોએ આયોજન કરી છે. તેના સાત ક્ષેત્રોની વ્યવસ્થા સ્વયંપૂર્ણ, પરિપૂર્ણ સંપૂર્ણ સુંદરતાવાલી છે. આ વિષયમાં કોઈને ઘાલમેલ કરવાનો કોઈ પણ અધિકાર નથી.

પ્રજના કલ્યાણમાં દેશના કલ્યાણને લુલ્લી જનારી આજની ડાહી ગણાતી સરકારને ભારતની લુમિને નહેરો બાંધી નવા જવી છે. ડામરની પાટી સડકો બાંધી શણગારવી છે. અણુબોમ્બના કારખાનાઓ નાખી દેશનો ઉત્કર્ષ સાધવો છે. આ કારખાના, નહેરો, સડકો બનાવવા માટે જોઈતા મશીનો પરદેશમાંથી લાવી ગોરી પ્રજાને દેશની સંપત્તિ આપી દેવી છે. હાર્યો જુગારી જેમ જુગારમાં બમણું રમે તેમ પાંચમી પંચવર્ષીય યોજના દેશના ફળદ્રુપ લેન્ડએ ઘડી લીધી છે તેમાં જોઈતા અબજો રૂપિયા લાવવા ક્યાંથી-એટલે લીધું લીખતું છપ્પનીયું હાથમાં ને ચાલ્યા લીખ માંગવા પરદેશ ત્યાંથી કરોડોની સંપત્તિ લઈ આવ્યા....પરિણામે દેશને દેવાદાર બનાવ્યો અને હવે દ્રસ્ટોના પૈસા પણ ફરજિયાત લોન તરીકે લેવાના નક્કી કર્યા છે.

અનુસંધાન ટાઈટલ પેજ ૩ ઉપર

પરીણામ ઘણું જ ખતરનાક આવશે. હવે સરકાર ધાર્મિક મિલકત આવક ઉપર ૬૫% લઈ લેવાનો કાયદો ઘડે છે.

ધાર્મિક મિલકત પર ખીન ધર્મવાદી કે ધર્મવાદી કોઈ પણ સરકારને ડખલગિરિ કે દરમ્યાનગિરિ કરવાની મીનમેળ જરૂર નથી. કેમકે ધાર્મિક મિલકત ક્યાં વાપરવી-ક્યાં ન વાપરવી તેની સુંદર વ્યવસ્થા પુર્વના ઋષી, મહર્ષિ, ત્યાગી, ઓલિયા અને અનંત જ્ઞાની ભગવંતોએ આયોજન કરી છે. તેના સાત ક્ષેત્રોની વ્યવસ્થા સ્વયંપૂર્ણ, પરિપૂર્ણ સંપૂર્ણ સુંદરતાવાદી છે. આ વિષયમાં કોઈને ઘાલમેલ કરવાનો કોઈપણ અધિકાર નથી.

પ્રજાના કલ્યાણમાં દેશના કલ્યાણને ભૂલી જનારી આજની ડાહી ગણાતી સરકારને ભારતની ભુમિને નહેરો બાંધી નવા જવી છે. ડામરની પાકી સડકો બાંધી શણગારવી છે. આણંબોબોના કારખાનાઓ નાખી દેશનો ઉત્કર્ષ સાધવો છે. આ કારખાના, નહેરો, સડકો બનાવવા માટે જોઈતા મશીનો પરદેશમાંથી લાવી ગોરી પ્રજાને દેશની સંપત્તિ આપી દેવી છે. હાર્થો બુગારી જેમ બુગારમાં બમણું રમે તેમ પાંચમી પંચવર્ષીય યોજના દેશના ક્ષણદ્રુપ ભોજનને ઘડી લીધી છે તેમાં જોઈતા અખજે રૂપિયા લાવવા ક્યાંથી-એટલે લીધું બીખનું છપ્પનીયું હાથમાં ને ચાહ્યા બીખ માંગવા પરદેશ ત્યાંથી કરોડોની સંપત્તિ લઈ આવ્યા....પરીણામે દેશને દેવાદાર બનાવ્યો અને હવે ટ્રસ્ટોના પૈસા પણ ફરજિયાત લોન તરીકે લેવાના નક્કી કર્યા છે.

અનુસંધાન ટાઈટલ પેજ ૩ ઉપર

આટલી સંપત્તિ આવ્યા પછી યોજના અધુરી દેખાઈ એટલે શિક્ષક શોધતા નીકળી પડ્યા ત્યાં જરૂરી ખોરાક તેમને મળે અને મંદિરોમાં ભાર્યા અને લીધું તીર દાયમાં અને ધર્મ કાગરમાં રમતા મહા મંદિરોની ખજાર લેવાનો નિર્ધાર કર્યો છે. એટલે તો મન ભાવતા દરે લેવા લેવાનું સરકારે નક્કી કર્યું છે.

જે મંદિર - મઠોએ દિવસની નિદ્રામાંથી દેશને જાગૃત કરી દેશનું ગૌરવ સાધ્યું, આત્માનો ઉત્કર્ષ સાધ્યો, છવનનો મર્ગ સાધ્યો, વળી જે મંદિર - મઠોએ સત્યનો વાસ સદુના હૃદયમાં કરી આપી સરકારને આર્થિક કાયદો કરી આપ્યો; જે મંદિર - મઠોએ સદાચાર અને પવિત્રતા આપી દેશનો અનાચારની અગ્નિ ખાઈમાંથી ઉદ્ધાર કર્યો જે મંદિર - મઠોએ પરિશદનાને પિશાચ સમી બતાવી સંતોષની વાંસલડીઓ વગાડી. અદિવસની નોખતો ગળતી સત્યના પડથમ વગાડી : પવિત્રતાની નાદો શુંગવી સારા ભારતને સભર બનાવ્યું તે જ ભારત જે મંદિરો - મઠોના શિક્ષક કરશે તો તેને આપણે ઈર્ષ કક્ષામાં મુકશું. નીમકદરામ કે નીમકદલલ ? ફતરા જેવું જનાવર પ્રાણી પણ નીમકદલાલ હોય છે ત્યારે ભારત સરકાર જે નીમકદરામ બનશે તો તે ફતરા કરતાં પણ ખરાબ છે તેમ કહેવાયાં અતિશય યુક્તિ નહીં જ થાય. તેથી સરકારે ધાર્મિક દ્રુષ્ટ નિઙ્ગમાં ડખલગિરી કરવી જોઈએ નહીં અને જે ડખલગિરી કરશે તો તેનું પરિણામ ધણું વિધાતક, નાશક આવશે. તેના કળ રૂપે સરકારને ધણું જ શોષણ પડશે. આ કાયદો આધ્યાત્મિકતા સંસ્કૃતિને વિલીન કરનારો છે. અરે ! જડમૂળથી ઉખેડીને જમીન-દેસ્ત કરનારો છે.

લોકશાસી સરકાર પ્રગ્નજનોની લાગણી દુભાય તેવું કેમ કરતી દશે ? લોકશાસી સરકાર કહેવાય છે એટલે જ ને ? આ ગિલથી જેનોની કરોડો અખજોની મીલકત જોખમમાં આવશે. સમગ્ર ધર્મમાં અંધાધૂંધી વ્યાપશે. સદાચાર અને પવિત્રતાની વાતો ભુંસાઈ જશે. તેથી સમગ્ર ધર્મોએ આ કાયદા સામે પ્રચંડ વીરોધ કરવો જોઈએ. જેનોને માટે આ પ્રશ્ન જન્મ મરણનો છે એટલું જ નહીં જન્મોજન્મ (અનુસંધાન ટાઈટલ પેજ ૪ ઉપર)